

LIETUVOS BANKO VALDYBOS
N U T A R I M A S

**DĖL INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO IR KLIENTŲ PAVEDIMŲ PRIĖMIMO IR
VYKDYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2012 m. liepos 12 d. Nr. 03-157
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo (Žin., 1994, Nr. [99-1957](#); 2001, Nr. [28-890](#); 2004, Nr. [28-869](#), Nr. [54-1830](#); 2009, Nr. [38-1441](#), Nr. [153-6895](#); 2011, Nr. [46-2158](#), Nr. [145-6812](#)) 11 straipsnio 1 dalies 7 punktu, Lietuvos Respublikos finansų rinkos priežiūros sistemos pertvarkos įstatymo (Žin., 2011, Nr. [145-6811](#)) 4 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2012, Nr. [77-3977](#)) 2 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos banko valdyba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Investicinių paslaugų teikimo ir klientų pavedimų priėmimo ir vykdymo taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. gegužės 31 d. nutarimą Nr. 1K-22 „Dėl Investicinių paslaugų teikimo ir klientų pavedimų priėmimo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [64-2500](#));

2.2. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. spalio 30 d. nutarimą Nr. 1K-33 „Dėl Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 1K-17 „Dėl Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ ir 2007 m. gegužės 31 d. nutarimo Nr. 1K-22 „Dėl Investicinių paslaugų teikimo ir klientų pavedimų priėmimo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. [117-4813](#));

2.3. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2008 m. liepos 3 d. nutarimą Nr. 1K-16 „Dėl Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. gegužės 31 d. nutarimo Nr. 1K-22 „Dėl Investicinių paslaugų teikimo ir klientų pavedimų priėmimo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 2008, Nr. [79-3166](#));

2.4. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1K-28 „Dėl Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. gegužės 31 d. nutarimo Nr. 1K-22 „Dėl Investicinių paslaugų teikimo ir klientų pavedimų priėmimo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 2009, Nr. [156-7077](#)).

VALDYBOS PIRMININKAS

VITAS VASILIAUSKAS

INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO IR KLIENTŲ PAVEDIMŲ PRIĖMIMO IR VYKDYMO Taisyklės

I. TAIKYMO SRITIS IR VARTOJAMOS SĄVOKOS

1. Investicinių paslaugų teikimo ir klientų pavedimų priėmimo ir vykdymo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato reikalavimus, kurių privalo laikytis finansų maklerio įmonės ir kredito įstaigos, teikiančios investicines ir (arba) papildomas paslaugas ar vykdančios investicinę veiklą. Taisyklėse nustatyti reikalavimai, jei nenurodyta kitaip, *mutatis mutandis* taikomi ir pagal Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą ar Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą veikiančioms valdymo įmonėms, teikiančioms investicines ir (arba) papildomas paslaugas. Taisyklių 132–137 ir 146–151 punktų reikalavimai valdymo įmonėms netaikomi.

2. Taisyklių teisinis pagrindas – Finansinių priemonių rinkų įstatymo (toliau – Įstatymas) 26 straipsnis, Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo 4 straipsnio 6 dalis ir 11 straipsnis, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 6 straipsnis. Taisyklės detalizuoja Įstatymo antrajame skirsnyje nustatytus reikalavimus. Rengiant Taisyklės, atsižvelgta į 2006 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos direktyvą 2006/73/EB, kuria įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų ir veiklos sąlygų bei toje direktyvoje apibrėžti terminai (OL 2006 L 241, p. 26–58).

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **su finansų maklerio įmone susijęs asmuo** (toliau – susijęs asmuo) – bet kuris iš šių asmenų:

3.1.1. įmonės vadovas, partneris ar kitas panašią padėtį užimantis asmuo, taip pat įmonės agentas;

3.1.2. įmonės agento vadovas, partneris ar kitas panašią padėtį užimantis asmuo;

3.1.3. finansų maklerio įmonės ar finansų maklerio įmonės agento darbuotojas, taip pat bet kuris kitas asmuo, kuris dalyvauja finansų maklerio įmonei teikiant investicines paslaugas ar vykdant investicinę veiklą, su sąlyga, kad jo paslaugos teikiamos finansų maklerio įmonės arba finansų maklerio įmonės agento vardu ir yra jų kontroliuojamos;

3.1.4. fizinis asmuo, kuris tiesiogiai dalyvauja finansų maklerio įmonei ar finansų maklerio įmonės agentui teikiant investicines paslaugas pagal susitarimą dėl tam tikrų funkcijų vykdymo perdavimo (angl. *outsourcing*), kuriuo siekiama užtikrinti, kad finansų maklerio įmonė galėtų teikti investicines paslaugas ir vykdyti investicinę veiklą;

3.2. **platinimo kanalai** – kanalai, kuriais informacija yra viešai prieinama arba gali tapti viešai prieinama;

3.3. **informacija, kuri gali tapti viešai prieinama** – informacija, kuria gali pasinaudoti daug asmenų;

3.4. **patvarioji laikmena** – laikmena, kuri klientui suteikia galimybę laikyti jam skirtą informaciją taip, kad ji reikiamą laiką būtų prieinama, kad nepakitusią laikomą informaciją būtų galima atgaminti (kompiuterio diskelis, vienkartinio įrašymo kompaktinis diskas (CD-ROM), universalusis skaitmeninis (optinis) diskas (DVD), kliento kompiuterio standusis diskas, kuriame yra įrašytas elektroninis paštas ir kita, išskyrus interneto svetaines, jei jos neatitinka požymių, apibūdinančių patvariosios laikmenos sąvoką);

3.5. **susijusių įmonių grupė** – įmonių grupė, kuriai priklauso finansų maklerio įmonė ir kurią sudaro patronuojančioji įmonė, jos patronuojamosios (dukterinės) įmonės ir kitos įmonės, kurias su patronuojančiąja įmone arba jos patronuojamosiomis (dukterinėmis) įmonėmis sieja dalyvavimo ryšiai, taip pat kitos tarpusavyje susijusios įmonės, kurios turi rengti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį ir metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį;

3.6. **vertybinių popierių finansavimo sandoris** – kaip tai apibrėžta Europos Komisijos Reglamento (EB) Nr. 1287/2006 2 straipsnio 10 punkte (OJ L 241, 2006 9 2, p. 1–25);

3.7. **finansų maklerio įmonės agentas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris, veikdamas išimtinai vienos finansų maklerio įmonės, visiškai ir besąlygiškai atsakingos už šio asmens veiksmus, naudai, siūlo įmonės teikiamas investicines ir (arba) papildomas paslaugas klientams ar potencialiems klientams, priima ir perduoda klientų nurodymus ar pavedimus dėl investicinių paslaugų ar finansinių priemonių, platina finansines priemones ir (arba) teikia konsultacijas klientams ar potencialiems klientams dėl tokių finansinių priemonių ar paslaugų.

4. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Įstatyme.

II. INFORMACIJOS PATEIKIMO REIKALAVIMAI

5. Kai Taisyklėse nurodytais atvejais informacija turi būti pateikiama patvariojoje laikmenoje, finansų maklerio įmonė informaciją pateikti ne popieriuje, o kitoje patvariojoje laikmenoje turi teisę tik tuo atveju, jei:

5.1. informacijos pateikimas toje laikmenoje atitinka finansų maklerio įmonės ir kliento esamų arba būsimų santykių pobūdį bei finansų maklerio įmonės ir kliento vykdomą arba planuojamą vykdyti veiklą; ir

5.2. finansų maklerio įmonė prieš pateikdama informaciją pasiūlo asmeniui pasirinkti, ar informaciją jam teikti popieriuje ar kitoje patvariojoje laikmenoje, ir asmuo konkrečiai pasirenka informacijos teikimą kitoje patvariojoje laikmenoje.

6. Kai, vadovaudamasi Taisyklių nuostatomis, finansų maklerio įmonė informaciją klientui teikia nuorodos į interneto svetainę būdu ir teikiama informacija nėra skirta asmeniškai klientui, turi būti tenkinamos šios sąlygos:

6.1. informacijos pateikimas nuorodos į interneto svetainę būdu turi atitikti finansų maklerio įmonės ir kliento esamų arba būsimų santykių pobūdį bei finansų maklerio įmonės ir kliento vykdomą arba planuojamą vykdyti veiklą;

6.2. klientas turi būti išreiškęs konkretų sutikimą gauti informaciją tokia forma;

6.3. klientui turi būti elektroniniu būdu pranešamas interneto svetainės adresas ir tos svetainės vieta, kurioje informacija yra pateikta;

6.4. turi būti pateikiama naujausia informacija;

6.5. informacija interneto svetainėje turi būti prieinama nuolatės ir ne trumpiau nei klientas gali pagrįstai norėti ją patikrinti.

7. Taisyklių 5–6 punktuose nustatytos informacijos pateikimas elektroninėmis ryšių priemonėmis yra laikomas tinkamu, jei ji pateikiama atsižvelgiant į finansų maklerio įmonės ir kliento esamų arba būsimų santykių pobūdį bei finansų maklerio įmonės ir kliento vykdomą arba planuojamą vykdyti veiklą ir jei yra įrodymų, kad klientas turi galimybę nuolatos naudotis interneto ryšiu. Tokiu įrodymu, be kita ko, laikoma tai, kad klientas vykdomos arba planuojamos vykdyti veiklos tikslais yra pateikęs finansų maklerio įmonei savo elektroninio pašto adresą.

III. SKATINIMO PRIEMONĖS

8. Finansų maklerio įmonė nelaikoma veikiančia sąžiningai, teisingai ir profesionaliai bei geriausiai kliento interesais, jei, kai tai yra susiję su klientui teikiamomis investicinėmis ar papildomomis paslaugomis, finansų maklerio įmonė sumoka arba jai yra sumokamas bet kokio pobūdžio užmokestis arba komisinis atlyginimas, taip pat jei finansų maklerio įmonė teikia arba jai yra teikiama bet kokio pobūdžio nepiniginė nauda, išskyrus:

8.1. mokestį, komisinį atlyginimą ar nepiniginio pobūdžio naudą, kai tai mokama arba teikiama klientui ar kliento vardu veikiančiam asmeniui arba kai tai moka arba teikia klientas ar kliento vardu veikiantis asmuo;

8.2. mokestį, komisinį atlyginimą ar nepiniginio pobūdžio naudą, kai tai mokama arba teikiama trečiajam asmeniui arba trečiojo asmens vardu veikiančiam asmeniui, arba kai tai moka

arba teikia trečiasis asmuo arba trečiojo asmens vardu veikiantis asmuo, jei yra tenkinamos šios sąlygos:

8.2.1. išsami informacija apie tokį mokestį, komisinį atlyginimą ar kitokią naudą, jų pobūdį ir dydį arba, jei naudos dydis negali būti nustatytas, informacija apie naudos dydžio apskaičiavimo metodą yra suprantamai, tiksliai ir aiškiai atskleidžiama klientui prieš pradedant teikti atitinkamą investicinę ar papildomą paslaugą;

8.2.2. mokesčio ar komisinio atlyginimo mokėjimas arba nepiniginio pobūdžio naudos teikimas skirtas klientui teikiamos atitinkamos paslaugos kokybei pagerinti ir nepažeidžia įmonės pareigos veikti geriausiais kliento interesais;

8.3. tinkamus mokesčius, tokius kaip saugotojo išlaidų atlyginimas, sandorio sudarymo ir atsiskaitymų mokesčiai, priežiūros rinkliavos, teisinio atstovavimo ir kiti mokesčiai, kurie sudaro sąlygas arba yra būtini investicinėms paslaugoms teikti ir kurie pagal savo pobūdį negali prieštarauti įmonės pareigai veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai bei geriausiais įmonės klientų interesais.

9. Finansų maklerio įmonė, laikydamasi Taisyklių 8.2.1 papunkčio, turi teisę susitarimų dėl mokesčių, komisinio atlyginimo ar nepiniginės naudos pagrindines sąlygas atskleisti santraukos forma, jeigu įmonė įsipareigoja, klientui paprašius, atskleisti papildomą informaciją ir jeigu ši įsipareigojimą ji tinkamai vykdo.

IV. SĄLYGOS, KURIŲ TURI BŪTI LAIKOMASI, KAD KLIENTAMS IR POTENCIALIEMS KLIENTAMS TEIKIAMA INFORMACIJA BŪTŲ TEISINGA, AIŠKI IR NEKLAIDINANTI

10. Finansų maklerio įmonė turi užtikrinti, kad visa informacija (įskaitant rinkodaros pranešimus), kurią ji teikia esamiems ar potencialiems neprofesionaliesiems klientams, arba kuri yra platinama taip, kad, tikėtina, jog šią informaciją gaus esami ar potencialūs neprofesionalieji klientai, atitiktų Taisyklių 11–17 punktuose nustatytus reikalavimus.

11. Taisyklių 10 punkte numatytoje informacijoje turi būti finansų maklerio įmonės pavadinimas. Informacija turi būti tiksli, neleidžiama akcentuoti galimos naudos, susijusios su investicine paslauga ar finansine priemone, jei tuo pačiu būdu nėra pateikiamas teisingas ir akivaizdus įspėjimas apie kiekvieną reikšmingą riziką. Informacija turi būti pakankama ir pateikiama taip, kad ją galėtų suprasti vidutinių sugebėjimų asmuo iš asmenų grupės, kuriai informacija skirta, arba kuri, tikėtina, gaus šią informaciją. Informacijoje negali būti nuslepiami ar užgožiami svarbūs dalykai, reikšmingos aplinkybės ar įspėjimai arba sumenkinama jų svarba.

12. Jei informacijoje yra lyginamos investicinės ar papildomos paslaugos, finansinės priemonės arba asmenys, teikiantys investicines ar papildomas paslaugas, turi būti laikomasi šių reikalavimų:

12.1. lyginimas turi būti prasmingas ir pateikiamas teisingai bei proporcingai;

12.2. turi būti nurodomi šaltiniai, kurių informacija naudota tokiam palyginimui;

12.3. turi būti nurodomi pagrindiniai faktai ir prielaidos, naudoti tokiam palyginimui.

13. Jei informacijoje pateikiama nuoroda į ankstesnius finansinės priemonės, finansinio indekso ar investicinės paslaugos rezultatus, turi būti tenkinamos šios sąlygos:

13.1. tokia nuoroda negali būti labiausiai pastebimas pateiktos informacijos elementas;

13.2. turi būti pateikiama reikiama informacija, atspindinti paskutinių 5 metų veiklos rezultatus, o jeigu laikotarpis trumpesnis nei 5 metai, – viso laikotarpio, per kurį buvo siūloma finansinė priemonė, sudaromas finansinis indeksas arba teikiama investicinė paslauga. Šiame papunktyje nustatytas 5 metų laikotarpis finansų maklerio įmonės pasirinkimu gali būti ir ilgesnis, tačiau bet kuriuo atveju informacija turi būti grindžiama užbaigtais 12 mėnesių laikotarpiais;

13.3. turi būti aiškiai nurodomas ataskaitinis laikotarpis ir pateikiamos informacijos šaltinis;

13.4. pateikiamoje informacijoje turi būti aiškiai pastebimas įspėjimas, kad pateikti duomenys atspindi praėjusio laikotarpio situaciją, o praėjusio laikotarpio rezultatai nėra patikimas būsimų rezultatų rodiklis;

13.5. jei informacijoje pateikiama nuoroda yra grindžiama duomenimis, išreikštais užsienio valiuta, ji turi būti aiškiai įvardijama ir kartu pateikiamas įspėjimas, kad investicinė grąža gali padidėti arba sumažėti priklausomai nuo valiutos kursų svyravimų;

13.6. jei informacijoje pateikiama nuoroda yra grindžiama rezultatais, kurie gauti neatskaičius mokesčių, turi būti pateikiama informacija apie mokesčių, komisinio atlyginimo ir kitų mokėjimų įtaką šiems rezultatams.

14. Jei informacijoje yra pateikiami sumodeliuoti praėjusių laikotarpių rezultatai arba į juos daroma nuoroda, informacija turi būti susijusi su finansine priemone ar finansiniu indeksu ir turi atitikti šias sąlygas:

14.1. sumodeliuoti ankstesnių laikotarpių rezultatai turi būti grindžiami faktiniais ankstesniais vienos ar kelių finansinių priemonių arba finansinių indeksų, kurie yra tokie patys kaip ir pati finansinė priemonė arba kurių pagrindu finansinė priemonė buvo išleista, rezultatais;

14.2. informacija apie faktinius ankstesnių laikotarpių rezultatus, nurodytus Taisyklių 14.1 papunktyje, turi atitikti Taisyklių 13.1–13.3, 13.5 ir 13.6 papunkčiuose nustatytas sąlygas;

14.3. informacijoje turi būti aiškiai pastebimas įspėjimas, kad duomenys grindžiami sumodeliuotais ankstesnių laikotarpių rezultatais ir kad ankstesnių laikotarpių rezultatai nėra patikimas būsimų rezultatų rodiklis.

15. Jei informacijoje pateikiami duomenys apie būsimus rezultatus, turi būti tenkinamos šios sąlygos:

15.1. informacija negali būti grindžiama sumodeliuotais ankstesnių laikotarpių rezultatais ir negali būti daroma nuoroda į juos;

15.2. informacija turi būti grindžiama objektyviais duomenimis pagrįstomis prielaidomis;

15.3. jei informacija grindžiama veiklos rezultatais, gautais neatskaičius mokesčių, turi būti atskleidžiamas komisinio atlyginimo, mokesčių ir kitokių mokėjimų poveikis veiklos rezultatams sumokėjus atitinkamus mokesčius;

15.4. turi būti pateikiamas aiškiai pastebimas įspėjimas, kad tokios prognozės nėra patikimi būsimų rezultatų rodikliai.

16. Jei informacijoje aprašoma konkreti apmokestinimo tvarka, joje turi būti aiškiai nurodoma, kad apmokestinimas priklauso nuo individualių su klientu susijusių aplinkybių ir ateityje gali būti keičiamas.

17. Lietuvos banko ar kitos priežiūros institucijos pavadinimas informacijoje neturi būti vartojamas taip, kad būtų galima suprasti arba daryti prielaidą, jog priežiūros institucija rekomenduoja finansų maklerio įmonės siūlomus investavimo produktus ar teikiamas paslaugas.

V. KLIENTO INFORMAVIMAS, KURIAI KLIENTŲ KATEGORIJAI JIS PRISKIRTAS

18. Finansų maklerio įmonė naujiems ir esamiems klientams turi pranešti, kuriai iš Įstatyme nurodytų klientų kategorijų – neprofesionaliojo kliento, profesionaliojo kliento ar tinkamos sandorio šalies – jis priskirtas.

19. Finansų maklerio įmonė privalo patvariojoje laikmenoje informuoti klientą apie jo teisę keisti jam priskirtą klientų kategoriją ir kitas su tuo susijusias kliento teises, taip pat apie kliento apsaugos priemonių apribojimus, kuriuos sukeltų kliento kategorijos pakeitimas.

20. Finansų maklerio įmonė turi teisę savo iniciatyva arba vadovaudamasi kliento pateiktu prašymu:

20.1. klientą, kuris, vadovaujantis Įstatymo 29 straipsnio 2 dalimi, yra laikomas tinkama sandorio šalimi, priskirti profesionaliojo kliento arba neprofesionaliojo kliento kategorijai;

20.2. klientą, kuris, vadovaujantis Įstatymo 27 straipsnio 1 dalimi, yra laikomas profesionaliuoju klientu, priskirti neprofesionaliojo kliento kategorijai.

VI. BENDRIEJI REIKALAVIMAI KLIENTAMS TEIKIAMAI INFORMACIJAI

21. Finansų maklerio įmonė, prieš sudarydama susitarimą su neprofesionaliuoju klientu arba

potencialiu neprofesionaliųjų klientu dėl investicinių ar papildomų paslaugų teikimo arba prieš pradėdama teikti tokias paslaugas, privalo iš anksto pateikti tokiam klientui ar potencialiam klientui šią informaciją:

21.1. sutarties dėl investicinių paslaugų teikimo sąlygas;

21.2. Taisyklių 30–32 punktuose nustatytą informaciją, susijusią su susitarimu dėl investicinių paslaugų teikimo arba su jame numatytomis investicinėmis ar papildomomis paslaugomis.

22. Finansų maklerio įmonė, prieš pradėdama teikti neprofesionaliajam klientui ar potencialiam neprofesionaliajam klientui investicines ar papildomas paslaugas, privalo iš anksto jam pateikti Taisyklių 30–45 punktuose nustatytą informaciją.

23. Finansų maklerio įmonė, prieš pradėdama teikti profesionaliajam klientui investicines ar papildomas paslaugas, privalo iš anksto jam pateikti Taisyklių 42 ir 43 punktuose nurodytą informaciją.

24. Taisyklių 21–23 punktuose nurodyta informacija turi būti pateikiama patvariojoje laikmenoje arba darant nuorodą į interneto svetainę (kai tai nėra laikoma patvariąja laikmena) su sąlyga, kad yra laikomasi Taisyklių 6 punkte nustatytų reikalavimų.

25. Finansų maklerio įmonė šio punkto papunkčiuose nurodytais atvejais turi teisę nesilaikyti Taisyklių 21 ir 22 punktuose nustatytos informacijos pateikimo tvarkos ir Taisyklių 21 punkte nurodytą informaciją neprofesionaliajam klientui pateikti iš karto po susitarimo dėl investicinių ar papildomų paslaugų teikimo sudarymo, o Taisyklių 22 punkte nurodytą informaciją – iš karto po to, kai klientui pradėdama teikti investicinę ar papildoma paslauga:

25.1. finansų maklerio įmonė negalėjo laikytis Taisyklių 21 ir 22 punktuose nurodytą informacijos pateikimo terminų, kadangi susitarimas dėl investicinių ar papildomų paslaugų teikimo, klientui paprašius, buvo sudarytas naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis ir dėl to finansų maklerio įmonė negalėjo pateikti informacijos Taisyklių 21 ir 22 punktų nustatyta tvarka;

25.2. bet kuriuo kitu atveju, kai kitaip netaikomas Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 36 straipsnis, o finansų maklerio įmonė laikosi tame straipsnyje nustatytų reikalavimų neprofesionaliųjų klientų ir potencialių neprofesionaliųjų klientų atžvilgiu, jei, atsižvelgiant į Vartotojų teisių apsaugos įstatyme vartojamas sąvokas, toks klientas ar potencialus klientas yra laikomas vartotoju, o finansų maklerio įmonė – paslaugų teikėja.

26. Finansų maklerio įmonė privalo iš anksto pranešti klientui apie esminį Taisyklių 30–45 punktuose nurodytos informacijos, susijusios su finansų maklerio įmonės klientui teikiama paslauga, pasikeitimą. Pranešimas turi būti pateikiamas patvariojoje laikmenoje, jei informacija, apie kurios pasikeitimą yra pranešama, taip pat buvo pateikta patvariojoje laikmenoje.

27. Finansų maklerio įmonė privalo užtikrinti, kad informacija, pateikta rinkodaros pranešime, atitinka informaciją, kurią finansų maklerio įmonė pateikė klientams teikdama investicines ir papildomas paslaugas.

28. Jei rinkodaros pranešime yra šio punkto papunkčiuose nurodyto pobūdžio kvietimas ar pasiūlymas ir jame nurodomas galimas atsiliepimo į kvietimą ar pasiūlymą pateikimo būdas arba pateikiama pavyzdinė atsiliepimo forma, jame turi būti Taisyklių 30–45 punktuose nurodyta informacija, susijusi su pateikiamu kvietimu arba pasiūlymu:

28.1. pasiūlymas su kiekvienu į rinkodaros pranešimą atsiliepusiu asmeniu sudaryti susitarimą, susijusį su investicine ar papildoma paslauga arba finansine priemone;

28.2. kvietimas kiekvienam asmeniui, atsiliepusiam į rinkodaros pranešimą, pateikti pasiūlymą dėl susitarimo, susijusio su investicine ar papildoma paslauga arba finansine priemone, sudarymo.

29. Taisyklių 28 punktas netaikomas, jei potencialus neprofesionalusis klientas, norėdamas atsiliesti į rinkodaros pranešime pateiktą kvietimą ar pasiūlymą, turi vadovautis kitu dokumentu ar dokumentais, kuriuose kartu arba kiekviename atskirai yra pateikiama ta informacija.

VII. NEPROFESIONALIESIEMS KLIENTAMS IR POTENCIALIEMS NEPROFESIONALIESIEMS KLIENTAMS SKIRTA INFORMACIJA APIE FINANSŲ MAKLERIO ĮMONĘ IR JOS TEIKIAMAS PASLAUGAS

30. Finansų maklerio įmonė neprofesionaliesiems klientams ir potencialiems neprofesionaliesiems klientams privalo pateikti šią informaciją:

30.1. finansų maklerio įmonės pavadinimą, adresą ir kitą informaciją ryšiams palaikyti, kad klientai galėtų veiksmingai bendrauti su įmone;

30.2. kalbas, kuriomis klientas gali bendrauti su finansų maklerio įmone ir gauti iš jos dokumentus ir kitą informaciją;

30.3. informacijos tarp finansų maklerio įmonės ir kliento perdavimo būdus, įskaitant informacijos perdavimo būdus kliento pavedimams teikti ir gauti;

30.4. patvirtinimą, kad finansų maklerio įmonė yra licencijuota, ir priežiūros institucijos, išdavusios finansų maklerio įmonės licenciją, pavadinimą ir adresą;

30.5. jei finansų maklerio įmonė veikia per agentą, – šio fakto patvirtinimą ir valstybės narės, kurioje registruotas finansų maklerio įmonės agentas, pavadinimą; jei finansų maklerio įmonė veikia per atstovą ne valstybėje narėje, – šio fakto patvirtinimą ir valstybės, kurioje veikia įmonės atstovas, pavadinimą;

30.6. informaciją apie ataskaitų, kurios teikiamos Įstatymo 22 straipsnio 12 dalyje nustatyta tvarka ir kuriose nurodomi klientui suteiktų investicinių paslaugų rezultatai, pobūdį, teikimo dažnumą ir pateikimo terminus;

30.7. jei finansų maklerio įmonė saugo klientams priklausančias finansines priemones ar pinigines lėšas, – veiksmų, kurių finansų maklerio įmonė ėmėsi siekdama užtikrinti klientams priklausančių finansinių priemonių ir piniginių lėšų saugumą, aprašymo santrauką, įskaitant santraukos formą pateikiamą indėlių ir išipareigojimų investuotojams draudimo sistemos, taikomos finansų maklerio įmonės atžvilgiu atsižvelgiant į jos vykdomą veiklą Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje, aprašymą;

30.8. Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 03-158 (toliau – Veiklos organizavimo taisyklės), 73 punkte reikalaujamos ir finansų maklerio įmonės patvirtintos interesų konfliktų vengimo politikos aprašymą, kuris gali būti pateikiamas santraukos forma;

30.9. klientui paprašius, – išsamią informaciją apie interesų konfliktų vengimo politiką, kuri turi būti pateikiama patvariojoje laikmenoje arba pateikiant nuorodą į interneto svetainę (kai tai nelaikoma patvariąja laikmena), su sąlyga, kad yra laikomasi Taisyklių 6 punkte nurodytų sąlygų.

31. Finansų maklerio įmonė, teikdama finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugą, privalo nustatyti tinkamą rezultatų lyginamąjį indeksą (angl. *benchmark*), grindžiamą kliento investavimo tikslais ir kliento portfelį sudarančių finansinių priemonių tipais. Rezultatų lyginamojo indekso tikslas – sudaryti galimybę klientui įvertinti jam teikiamos investicinės paslaugos rezultatus.

32. Jei finansų maklerio įmonė siūlo neprofesionaliajam klientui ar potencialiam neprofesionaliajam klientui teikti finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugą, ji privalo, be Taisyklių 30 punkte reikalaujamos informacijos, pateikti šią informaciją:

32.1. informaciją apie kliento portfelį sudarančių finansinių priemonių vertės nustatymo metodą ir dažnumą;

32.2. išsamią informaciją apie kliento portfelį sudarančių visų arba dalies finansinių priemonių ar piniginių lėšų perdavimą kitam asmeniui valdyti to asmens nuožiūra;

32.3. informaciją apie rezultatų lyginamąjį indeksą, su kuriuo bus lyginami kliento portfelio valdymo rezultatai;

32.4. finansinių priemonių, kurios gali sudaryti kliento portfelį, ir sandorių, kurie gali būti sudaromi dėl tokių finansinių priemonių, tipus, taip pat visus su tuo susijusius apribojimus;

32.5. portfelio valdymo tikslus, portfelio valdytojo nuožiūra vykdomą veiklą atitinkančios rizikos lygį ir konkrečius portfelio valdytojo nuožiūros apribojimus.

VIII. INFORMACIJA APIE FINANSINES PRIEMONES

33. Finansų maklerio įmonė privalo pateikti klientams ir potencialiems klientams apibendrintą finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingos rizikos aprašymą, atsižvelgdama į klientų kategoriją, kuriai klientas priskirtas (neprofesionalusis ar profesionalusis klientas), ir kitas aplinkybes. Tokiame aprašyme turi būti paaiškintas konkretaus finansinių priemonių tipo pobūdis ir šiam finansinių priemonių tipui būdinga rizika, kad klientas galėtų priimti pagrįstą investicinį sprendimą.

34. Rizikos aprašymas turi atitikti konkretų finansinės priemonės tipą, taip pat kliento padėtį ir jo žinių lygį. Pagal tai turi būti pateikiama ši informacija:

34.1. rizika, būdinga to tipo finansinei priemonei, įskaitant sverto principo (angl. *leverage*) paaiškinimą ir jo poveikį, bei rizika, kad visas investuotas kapitalas gali būti prarastas;

34.2. tam tikrų finansinių priemonių kainos nepastovumas ir tokių finansinių priemonių rinkoje taikomi apribojimai;

34.3. įspėjimas, kad investuotojui, sudarančiam sandorius dėl tokių finansinių priemonių, gali tekti prisiimti finansinius įsipareigojimus ir kitas papildomas pareigas, įskaitant finansinių priemonių įsigijimo metu nenumatytus įsipareigojimus (angl. *contingent liabilities*);

34.4. pareiga mokėti garantinę įmoką (angl. *margin*) ar kitos panašios pareigos, taikomos tokio tipo finansinėms priemonėms.

35. Jei finansų maklerio įmonė pateikia neprofesionaliajam klientui ar potencialiam neprofesionaliajam klientui informaciją apie finansinę priemonę, kuri tuo metu yra viešai siūloma, ir tuo tikslu Lietuvos bankas ar kitos valstybės narės priežiūros institucija yra patvirtinusi prospektą, finansų maklerio įmonė turi informuoti klientą ir potencialų klientą apie tai, kur galima viešai susipažinti su patvirtintu prospektu.

36. Jei finansinei priemonei, kurią sudaro dvi ar daugiau skirtingų finansinių priemonių ar paslaugų, būdinga rizika gali būti didesnė už sudėtinės finansinės priemonės visų sudedamųjų dalių riziką, finansų maklerio įmonė privalo pateikti tinkamą finansinės priemonės sudedamųjų dalių aprašymą ir paaiškinimą, kaip sudedamųjų dalių sąveika padidina bendrą galutinę riziką.

37. Jei finansinės priemonės sudedamoji dalis yra trečiojo asmens garantija, turi būti pateikiama pakankamai išsami informacija apie garantą ir garantiją, kad neprofesionalusis klientas arba potencialus neprofesionalusis klientas galėtų teisingai įvertinti tą garantiją.

IX. INFORMACIJOS APIE KLIENTO FINANSINIŲ PRIEMONIŲ IR PINIGINIŲ LĖŠŲ SAUGOJIMĄ REIKALAVIMAI

38. Jei finansų maklerio įmonė saugo neprofesionaliesiems klientams priklausančias finansines priemones ar pinigines lėšas, ji privalo pateikti jiems ir potencialiems neprofesionaliesiems klientams Taisyklių 39–44 punktuose nurodytą informaciją.

39. Finansų maklerio įmonė turi informuoti neprofesionalųjį klientą ar potencialų neprofesionalųjį klientą apie tai, kad tokiame klientui priklausančios finansinės priemonės ar piniginės lėšos finansų maklerio įmonės vardu gali būti saugomos pas trečiąjį asmenį, taip pat informuoti apie finansų maklerio įmonės atsakomybės ribas pagal taikytiną Lietuvos Respublikos teisę už trečiojo asmens veiksmus ar neveikimą ir pasekmes klientui trečiojo asmens nemokumo atveju.

40. Jei neprofesionaliajam klientui ar potencialiam neprofesionaliajam klientui priklausančios finansinės priemonės gali būti saugomos pas kitą finansinių priemonių saugotoją atidarytoje bendroje klientų sąskaitoje (angl. *omnibus account*), finansų maklerio įmonė apie šį faktą turi informuoti klientą ir pateikti aiškiai pastebimą įspėjimą dėl iš to kylančios rizikos.

41. Finansų maklerio įmonė turi informuoti neprofesionalųjį klientą ar potencialų neprofesionalųjį klientą apie tai, kad klientui priklausančios ir pas trečiąjį asmenį saugomos finansinės priemonės, vadovaujantis trečiajam asmeniui taikomos nacionalinės teisės

reikalavimais, negali būti atskirtos nuo finansų maklerio įmonei ar trečiajam asmeniui priklausančių finansinių priemonių, ir pateikti aiškiai pastebimą įspėjimą dėl iš to kylančios rizikos.

42. Finansų maklerio įmonė privalo informuoti klientą ir potencialų klientą, jei sąskaitų, kuriose apskaitomos klientui ar potencialiam klientui priklausančios finansinės priemonės ar piniginės lėšos, atžvilgiu yra taikoma ne valstybės narės teisė, ir nurodyti, kad atitinkamai gali keistis klientui ar potencialiam klientui priklausančių finansinių priemonių ar piniginių lėšų suteikiamos teisės.

43. Finansų maklerio įmonė privalo informuoti klientą apie prievolių vykdymo užtikrinimo ir turto sulaikymo teises, kurias kliento finansinių priemonių ar piniginių lėšų atžvilgiu turi arba gali turėti finansų maklerio įmonė, naudojimosi šiomis teisėmis sąlygas, taip pat priešpriešinių reikalavimų įskaitymo teises, kurias finansų maklerio įmonė turi šių finansinių priemonių ar piniginių lėšų atžvilgiu. Finansų maklerio įmonė taip pat privalo informuoti klientą apie tai, kad finansinių priemonių saugotojas (depozitoriumas) gali turėti prievolių vykdymo užtikrinimo, turto sulaikymo arba priešpriešinių reikalavimų įskaitymo teises šių finansinių priemonių ar piniginių lėšų atžvilgiu.

44. Finansų maklerio įmonė, prieš sudarydama vertybinių popierių finansavimo sandorį dėl finansinių priemonių, kurias ji saugo neprofesionaliojo kliento vardu, arba prieš kitokiu būdu naudodamasi finansinėmis priemonėmis savo ar kito finansų maklerio įmonės kliento sąskaita, privalo iš anksto ir prieš naudodamasi šiomis finansinėmis priemonėmis pateikti neprofesionaliajam klientui patvariojoje laikmenoje aiškia, išsamią ir teisingą informaciją apie finansų maklerio įmonės pareigas ir atsakomybę, kylančias dėl tokio naudojimosi finansinėmis priemonėmis, įskaitant jų grąžinimo sąlygas ir su finansinių priemonių naudojimu susijusią riziką.

X. INFORMACIJA APIE IŠLAIDAS IR KITUS SUSIJUSIUS MOKĖJIMUS

45. Finansų maklerio įmonė privalo pateikti neprofesionaliesiems klientams ir potencialiems neprofesionaliesiems klientams informaciją apie išlaidas ir kitus susijusius mokėjimus, kuri turi apimti šiuos aspektus:

45.1. bendrą kliento mokėtiną sumą už finansinę priemonę arba investicinę ar papildomą paslaugą, įskaitant visus susijusius mokėjimus, komisinius atlyginimus ir išlaidas, taip pat visus mokėtinus mokesčius, kurie yra mokami per finansų maklerio įmonę, arba – jei tiksli mokėtina suma negali būti nustatyta – pagrindą bendrai mokėtinai sumai apskaičiuoti, kad klientas galėtų ją patikrinti. Komisinių atlyginimų finansų maklerio įmonei sudarantys mokėjimai turi būti kiekvienu konkrečiu atveju apskaičiuojami ir pateikiami atskirai;

45.2. jei Taisyklių 45.1 papunktyje nurodytos bendros mokėtinų sumos bet kuri dalis yra mokėtina arba išreikšta užsienio valiuta, turi būti nurodoma atitinkama užsienio valiuta ir taikomas užsienio valiutos keitimo kursas bei keitimo mokesčiai;

45.3. įspėjimą, kad klientas gali turėti kitų išlaidų, įskaitant mokesčius, susijusius su sandoriais dėl finansinių priemonių ar teikiamomis investicinėmis paslaugomis, kurios mokamos ne per finansų maklerio įmonę arba ne jos nustatomos;

45.4. susitarimus dėl apmokėjimo ir kitos veiklos atlikimo.

XI. INFORMACIJA, PARENGTA LAIKANTIS DIREKTYVOS 2009/65/EB ARBA KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ ĮSTATYMO

46. Laikoma, kad kolektyvinio investavimo subjektų, kuriems taikoma Direktyva 2009/65/EB arba Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, išleistiems vertybiniais popieriais parengtas pagrindinės informacijos investuotojams dokumentas, kaip nustatyta tos Direktyvos IX skyriaus 3 skirsnyje arba Kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme, yra tinkamas informavimas, atsižvelgiant į Įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytą reikalavimą ir Įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatytą reikalavimą, kiek tai susiję su paties kolektyvinio investavimo

subjekto taikomais mokesčiais ir susijusiais mokėjimais, įskaitant vertybinių popierių įsigijimo ir išpirkimo mokesčius.

47. Finansų maklerio įmonė, kuri parduoda kolektyvinio investavimo subjekto investicinius vienetus ar akcijas arba konsultuoja klientus ar potencialius klientus investavimo į kolektyvinio investavimo subjektus klausimais, prieš sudarydama su klientu ar potencialiu klientu susitarimą dėl kolektyvinio investavimo subjekto investicinių vienetų ar akcijų pardavimo, privalo jam pateikti konkretaus kolektyvinio investavimo subjekto pagrindinės informacijos investuotojams dokumentą.

XII. TINKAMUMO ĮVERTINIMAS (SUITABILITY TEST AND APPROPRIATENESS TEST)

48. Finansų maklerio įmonė iš klientų ir potencialių klientų privalo surinkti visą informaciją, kuri reikalinga esminiems faktams apie klientą nustatyti ir turėti pakankamą pagrindą manyti, kad, atsižvelgiant į klientui teikiamos paslaugos pobūdį ir mastą, konkretus sandoris, kurį siūloma sudaryti arba kuris yra sudaromas teikiant portfelio valdymo paslaugą, atitinka šiuos kriterijus (angl. *suitability test*):

48.1. sandoris atitinka šio kliento investavimo tikslus;

48.2. klientas yra finansiškai pajėgus prisiimti su jo investavimo tikslus atitinkančio sandorio sudarymu susijusią riziką;

48.3. klientas turi pakankamai reikiamų žinių ir patirties, kad suprastų riziką, būdingą sandorio sudarymui ir jo portfelio valdymui.

49. Jei finansų maklerio įmonė investicinę paslaugą teikia profesionaliajam klientui, ji turi teisę daryti prielaidą, kad klientas atitinka Taisyklių 48.3 papunkčio reikalavimus, t. y. turi pakankamai žinių ir patirties apie tuos produktus, sandorius ir paslaugas, kurių atžvilgiu jis laikomas profesionaliuoju klientu.

50. Jei investicinę paslaugą sudaro investavimo rekomendacijų teikimas Įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje nurodytiems profesionaliesiems klientams, finansų maklerio įmonė turi teisę daryti prielaidą, kad klientas atitinka Taisyklių 48.2 papunkčio nuostatas, t. y. yra finansiškai pajėgus prisiimti su jo investavimo tikslais susijusią riziką.

51. Informacijoje apie kliento ar potencialaus kliento finansinę padėtį, kai tai reikalinga atsižvelgiant į planuojamas teikti investicines paslaugas ar siūlomas finansines priemones, turi būti nurodytas kliento nuolatinių pajamų dydis ir jų šaltinis, kliento turtas (įskaitant likvidųjį turtą), investicijos ir nekilnojamasis turtas bei nuolatiniai kliento finansiniai įsipareigojimai.

52. Informacijoje apie kliento ar potencialaus kliento investavimo tikslus, atsižvelgiant į planuojamas teikti investicines paslaugas ar siūlomas finansines priemones, turi būti nurodytas kliento planuojamas investavimo laikotarpis, jam priimtina rizika ir jos pobūdis bei konkretūs investavimo tikslai.

53. Jei finansų maklerio įmonė, teikdama investavimo rekomendacijas ar valdydama kliento portfelį, nesurenka Įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje nustatytos informacijos, ji neturi teisės klientui ar potencialiam klientui teikti šiame punkte numatytų investicinių paslaugų ar rekomenduoti finansinių priemonių.

54. Finansų maklerio įmonė, vertindama, ar Įstatymo 22 straipsnio 7 dalyje numatyta investicinė paslauga yra tinkama klientui, privalo išsiaiškinti, ar tas klientas turi reikiamų žinių ir patirties, kad suprastų ir įvertintų riziką, būdingą siūlomiems arba norimiems gauti investiciniams produktams ar investicinėms paslaugoms (angl. *appropriateness test*). Šiuo tikslu finansų maklerio įmonė turi teisę daryti prielaidą, kad profesionalusis klientas turi reikiamų žinių ir patirties ir gali suprasti bei įvertinti riziką, būdingą konkrečioms investicinėms paslaugoms ar sandoriams arba sandorių ar investicinių produktų tipams, kurių atžvilgiu klientas yra laikomas profesionaliuoju klientu.

55. Taisyklių 48–54 punktuose nustatytoje informacijoje apie kliento ar potencialaus kliento žinias ir patirtį investavimo srityje turi būti nurodyti, atsižvelgiant į klientui būdingas savybes, jam

teiktinos paslaugos pobūdį ir mastą, numatomo produkto ar sandorio tipą, įskaitant jų sudėtingumo laipsnį ir jiems būdingą riziką, šie duomenys:

55.1. paslaugos, sandorio ar finansinių priemonių tipai, su kuriais klientas yra susipažinęs;

55.2. kliento sandorių dėl finansinių priemonių pobūdis, dydis ir dažnumas bei laikotarpis, per kurį šie sandoriai buvo sudaryti;

55.3. kliento ar potencialaus kliento išsilavinimas ir dabartinė bei ankstesnė jo profesija.

56. Finansų maklerio įmonė neturi teisės siūlyti klientui ar potencialiam klientui neteikti informacijos, kuri turi būti teikiama laikantis Įstatymo 22 straipsnio 5 ir 7 dalyse nustatytų reikalavimų.

57. Finansų maklerio įmonė turi teisę vadovautis klientų ar potencialių klientų pateikta informacija, išskyrus atvejus, kai finansų maklerio įmonei yra žinoma arba turėtų būti žinoma, kad ta informacija akivaizdžiai pasenusi, netiksli ar neišsami.

XIII. PASLAUGŲ DĖL NESUDĖTINGŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TEIKIMAS

58. Finansinė priemonė, nurodyta Įstatymo 22 straipsnio 10 dalies 1 punkte, yra laikoma nesudėtinga finansine priemone. Finansinė priemonė, kuri Įstatymo 22 straipsnio 10 dalies 1 punkte nėra nurodyta, yra laikoma nesudėtinga finansine priemone, jeigu ji atitinka šiuos kriterijus:

58.1. finansinė priemonė nenumatyta Įstatymo 3 straipsnio 4 dalies 4–10 punktuose ir 3 straipsnio 25 dalies 3 punkte;

58.2. nuolat egzistuoja galimybė finansinę priemonę perleisti, pareikalauti išpirkti arba kitokiu būdu realizuoti už kainą, kuri yra viešai prieinama rinkos dalyviams ir kuri yra arba rinkos kaina, arba kaina, kurią nustatė arba patvirtino nuo finansinės priemonės emitento nepriklausančios vertinimo sistemos;

58.3. finansinei priemonei nebūdingi esami ar galimi kliento įsipareigojimai, viršijantys finansinės priemonės įsigijimo išlaidas;

58.4. apie finansinę priemonę yra parengta ir viešai prieinama tinkama ir lengvai suprantama informacija, kuri leidžia vidutinių sugebėjimų neprofesionaliajam klientui priimti pagrįstą investicinį sprendimą ar sudaryti sandorį dėl šios finansinės priemonės.

XIV. SUTARTYS SU NEPROFESIONALIAISIAIS KLIENTAIS

59. Finansų maklerio įmonė, prieš pradėdama teikti investicines paslaugas (išskyrus investavimo rekomendacijų teikimą) neprofesionaliesiems klientams, teisės aktų nustatyta tvarka turi sudaryti su klientu rašytinį susitarimą, kuriame nustatomos pagrindinės kliento ir finansų maklerio įmonės teisės ir pareigos. Toks susitarimas turi būti sudaromas popierine forma ar kitokioje patvariojoje laikmenoje. Finansų maklerio įmonės ir kliento teisės ir pareigos gali būti nustatomos darant nuorodą į kitus dokumentus ar teisės aktus.

XV. KLIENTO PAVEDIMAS

60. Finansų maklerio įmonė operacijas su kliento finansinėmis priemonėmis gali atlikti tik pagal kliento pavedimą, pateiktą Taisyklių nustatyta tvarka. Finansų maklerio įmonei pateiktame kliento pavedime privalo būti pakankamai informacijos, kad finansų maklerio įmonė galėtų tinkamai įvykdyti kliento valią.

61. Jeigu klientas pavedime nenurodo konkrečių jo vykdymo sąlygų, taikomos jo sutartyje su finansų maklerio įmone nustatytos sąlygos.

XVI. KLIENTO PAVEDIMO FORMA IR PATEIKIMO FINANSŲ MAKLERIO ĮMONEI BŪDAI

62. Kliento pavedimas finansų maklerio įmonei turi būti rašytinės ar jai prilygintos formos,

išskyrus Taisyklių 64 punkte nurodytus atvejus.

63. Klientas pavedimą finansų maklerio įmonei gali perduoti asmeniškai, per atstovą ir kitais sutartyje su finansų maklerio įmone nustatytais kliento pavedimo perdavimo būdais.

64. Klientas turi teisę pavedimą pateikti sutartyje su finansų maklerio įmone nustatyta nerašytine forma. Finansų makleris, priėmęs nerašytine forma pateiktą pavedimą, turi tuoj pat jį užregistruoti pavedimų registravimo žurnale Taisyklių 67 punkte nustatyta tvarka.

65. Kliento pavedimas finansų maklerio įmonei gali būti pateikiamas Taisyklių 64 punkte nustatyta tvarka, jeigu finansų maklerio įmonė įstatymų nustatyta tvarka užfiksuoja įrodymus, liudijančius nerašytinio kliento pavedimo pateikimo faktą (įskaitant jų pateikimo datą ir laiką) ir turinį.

66. Finansų maklerio įmonė turi teisę priimti tik tokius klientų pavedimus, kurie atitinka visus Taisyklėse ir sutartyje tarp finansų maklerio įmonės ir jos kliento nustatytus formas ir pateikimo finansų maklerio įmonei būdo reikalavimus.

XVII. KLIENTO PAVEDIMO REGISTRAVIMAS IR PATVIRTINIMAS

67. Visi finansų maklerio įmonei perduoti klientų pavedimai turi būti registruojami finansų maklerio įmonės pavedimų registravimo žurnale (toliau – pavedimų registravimo žurnalas). Tame pačiame pavedimų registravimo žurnale tokia pat tvarka kaip klientų pavedimai yra registruojami investiciniai sprendimai, patvirtinantys finansų maklerio įmonės sprendimą sudaryti sandorį savo vardu ir savo sąskaita. Šiame punkte reglamentuojamas investicinis sprendimas turi būti įformintas raštu ir jame pateikta informacija turi leisti identifikuoti priimtą investicinį sprendimą bei sudaryti sandorį.

68. Finansų maklerio įmonė gali turėti tik vieną pavedimų registravimo žurnalą, išskyrus tuos atvejus, kai klientų pavedimai vienu metu yra priimami keliuose finansų maklerio įmonės padaliniuose, savarankiškai vykdančiuose klientų pavedimus. Kiekvienas finansų maklerio įmonės padalinys, savarankiškai vykdamas klientų pavedimus, privalo turėti ir tvarkyti atskirą pavedimų registravimo žurnalą.

69. Pavedimų registravimo žurnalas gali būti tvarkomas popierine ar elektronine forma. Pavedimų registravimo žurnalas gali būti pildomas ir elektronine forma, jei finansų maklerio įmonės naudojamos elektroninės duomenų saugojimo ir apdorojimo sistemos atitinka Taisyklių 3.4 papunktyje nustatytus patvariosios laikmenos reikalavimus, kurie įmonės naudojamoms elektroninėms duomenų saugojimo ir apdorojimo sistemoms taikomi *mutatis mutandis*.

70. Iš įregistruoto kliento pavedimo, investicinio sprendimo atlikti operaciją su kliento finansinių priemonių portfeliu arba iš investicinio sprendimo atlikti operaciją finansų maklerio įmonės vardu ir sąskaita į pavedimų registravimo žurnalą turi būti įrašoma:

70.1. pavedimo ar investicinio sprendimo priėmimo data ir laikas (valandos ir minutės);

70.2. klientą identifikuojantys duomenys arba pastaba, kad registruojamas investicinis sprendimas atlikti operaciją finansų maklerio įmonės vardu ir sąskaita;

70.3. duomenys, identifikuojantys finansines priemones, su kuriomis pavedama atlikti operaciją;

70.4. operacijos turinys (pirkimas, pardavimas, mainai, nemokestinis pervedimas ir t. t.).

71. Kliento pavedimą įregistravęs finansų maklerio įmonės darbuotojas privalo nurodyti savo vardą, pavardę ir pasirašyti. Duomenys, leidžiantys identifikuoti kliento pavedimą įregistravusį finansų maklerio įmonės darbuotoją, turi būti užfiksuojami ir tais atvejais, kai pavedimų registravimo žurnalas tvarkomas elektronine forma.

72. Pavedimų registravimo žurnale klientų pavedimai turi būti registruojami chronologine tvarka nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki darbo dienos pabaigos.

73. Kliento pavedimą priimantis finansų makleris privalo įsitikinti, kad pavedimą pateikia pats klientas arba jo įgaliotas asmuo, ir užtikrinti, kad kliento pavedimas atitiktų jam keliamus reikalavimus.

74. Finansų maklerio įmonė, priimdama sutuoktinio pavedimą, privalo laikytis šių

reikalavimų:

74.1. pavedimą dėl finansinių priemonių, kurios yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, gali pateikti tik abu sutuoktiniai, išskyrus atvejus, kai vienas iš sutuoktinių pateikia kito sutuoktinio išduotą įgaliojimą. Sutuoktinio įgaliojimas sudaryti sandorius dėl finansinių priemonių, įtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje ir (arba) daugiašalėje prekybos sistemoje, perleidimo ar teisių į jas suvaržymo gali būti išduodamas paprasta rašytine forma. Sutuoktinio įgaliojimas sudaryti sandorius dėl kitų finansinių priemonių perleidimo ar teisių į jas suvaržymo turi būti patvirtintas notaro;

74.2. pavedimas dėl finansinių priemonių, kurios yra asmeninė sutuoktinio nuosavybė, gali būti pateiktas tik kartu su rašytiniais įrodymais, patvirtinančiais asmeninės nuosavybės faktą, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis.

75. Finansų maklerio įmonė, priėmusi kliento pavedimą atlikti operacijas su finansinėmis priemonėmis, privalo pateikti klientui patvirtinimą, kad pavedimas priimtas (toliau – pavedimo patvirtinimas), leidžiantį klientui patikrinti jo pateikto pavedimo duomenis (įskaitant pavedimo pateikimo faktą, priėmimo momentą ir kitas esmines pavedimo sąlygas).

76. Pavedimo patvirtinimą finansų maklerio įmonė klientui turi pateikti asmeniškai, per atstovą ar kitu sutartyje su klientu nustatytu pavedimo patvirtinimo pateikimo būdu.

77. Finansų maklerio įmonė turi teisę pavedimo patvirtinimą pateikti sutartyje su klientu aptarta nerašytine forma, jeigu įstatymų nustatyta tvarka yra užfiksuojami įrodymai, liudijantys tokia forma pateikto pavedimo patvirtinimo turinį ir jo pateikimo momentą.

78. Pavedimo patvirtinimą finansų maklerio įmonė privalo pateikti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po pavedimo priėmimo, jei sutartyje su klientu nėra nustatyta kitaip.

79. Finansų maklerio įmonė privalo imtis visų galimų priemonių siekdama užtikrinti pavedimų vykdymo eiliškumą.

XVIII. KLIENTO PAVEDIMO PATEIKIMO YPATUMAI, KAI VALDOMAS KLIENTO FINANSINIŲ PRIEMONIŲ PORTFELIS

80. Tais atvejais, kai kliento finansinių priemonių portfelį valdo finansų maklerio įmonė, kuri pati nevykdo operacijų su kliento finansinių priemonių portfeliu, pavedimą pateikia tos finansų maklerio įmonės, su kuria klientas yra sudaręs finansinių priemonių portfelio valdymo sutartį, finansų makleris, įgaliotas valdyti finansinių priemonių portfelį. Pavedime turi būti nurodyta, kad jis pateikiamas kliento vardu.

81. Taisyklių 80 punkte nustatytu atveju finansų maklerio įmonė, gavusi kliento vardu pateiktą pavedimą atlikti tam tikrą operaciją su jo finansinių priemonių portfeliu, neprivalo tikrinti, ar jis atitinka valdymo sutartį.

82. Tais atvejais, kai finansų maklerio įmonė, priimanti ir vykdanči kliento pavedimą, valdo ir jo finansinių priemonių portfelį, vietoj kliento pavedimo finansų maklerio įmonė privalo raštu įforminti investicinį sprendimą atlikti konkrečią operaciją su kliento finansinių priemonių portfeliu, jame nurodyti kliento pavedimui būtina informaciją ir jį įregistruoti pavedimų registravimo žurnale. Šio punkto reglamentuojamame investiciniame sprendime turi būti pažymėta, kad finansų maklerio įmonė valdo kliento finansinių priemonių portfelį. Toks investicinis sprendimas privalo būti įformintas ir įregistruotas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki darbo dienos pabaigos.

83. Investiciniams sprendimams taikomi visi kiti Taisyklių nustatyti reikalavimai klientų pavedimams.

XIX. KLIENTO PAVEDIMO SĄLYGŲ KEITIMAS IR PAVEDIMO ATŠAUKIMAS

84. Klientas turi teisę iki finansų maklerio įmonei pradedant vykdyti pavedimą arba iki sutartyje su klientu nustatyto vėlesnio laiko atšaukti savo pavedimą, duotą finansų maklerio įmonei.

85. Kliento pavedimas atšaukiamas pateikiant finansų maklerio įmonei pranešimą, leidžiantį identifikuoti atšaukiamą pavedimą.

86. Pranešimai apie pavedimo atšaukimą turi būti pateikiami raštu arba kita forma, laikantis Taisyklių 63–66 punktuose nustatytų reikalavimų.

87. Kliento pavedimas laikomas anuliutu nuo pranešimo apie kliento pavedimo atšaukimą gavimo finansų maklerio įmonėje momento, jeigu pranešimas yra gautas iki Taisyklių 84 punkte nustatyto laiko.

88. Jeigu klientas pageidauja keisti pavedimo sąlygas, jis privalo atšaukti ankstesnį pavedimą ir pateikti naują pavedimą bendra Taisyklių nustatyta tvarka.

89. Iš karto po to, kai finansų maklerio įmonė gauna pranešimą apie kliento pavedimo atšaukimą, klientui Taisyklių 75–78 punktuose nustatyta tvarka turi būti patvirtinama, kad jo pavedimas anuluotas.

XX. KLIENTO PAVEDIMO IR KITŲ SU JUO SUSIJUSIŲ DOKUMENTŲ IR DUOMENŲ SAUGOJIMAS

90. Taisyklių nustatyta tvarka užfiksuotus įrodymus, susijusius su nerašytinės formos dokumentais, finansų maklerio įmonė privalo saugoti ne mažiau kaip 10 metų nuo nerašytinių dokumentų pateikimo ar gavimo dienos.

91. Finansų maklerio įmonė klientų pavedimus ir pranešimus apie klientų pavedimų atšaukimą privalo saugoti 10 metų nuo jų priėmimo momento, pavedimų registravimo žurnalą – 10 metų nuo paskutinio įrašo jame dienos, finansų maklerio įmonės pranešimų klientams kopijas ir kitus su kliento pavedimu susijusius dokumentus – bendra Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.

XXI. BENDRIEJI KLIENTO PAVEDIMO VYKDYMO REIKALAVIMAI

92. Finansų maklerio įmonė kliento pavedimą privalo pradėti vykdyti nedelsdama, jeigu kliento pavedime ar sutartyje nenustatyta kitaip.

93. Finansų maklerio įmonė turi teisę atsisakyti vykdyti kliento pavedimą, jei klientas nėra pateikęs finansinių priemonių ar piniginių lėšų. Finansų maklerio įmonė privalo užtikrinti, kad finansinės priemonės būtų pateiktos iki nuosavybės pagal sudarytus sandorius atsiradimo momento, o piniginių lėšos – iki atsiskaitymų momento. Be kliento rašytinio sutikimo draudžiama naudoti jam nuosavybės teise priklausančias finansines priemones ar pinigines lėšas prievolėms pagal kitų finansų maklerio įmonės klientų sąskaita sudarytus sandorius vykdyti.

94. Tais atvejais, kai dėl tam tikrų kliūčių finansų maklerio įmonė negali pradėti vykdyti kliento pavedimo ar kliento pavedimas negali būti įvykdomas per protingus terminus dėl reguliuojamoje rinkoje ar už jos ribų susiklosčiusių nepalankių aplinkybių (nukritus kainai, nesant pasiūlos ar pan.), apie tai ji turi nedelsdama informuoti klientą Taisyklių 75–78 punktuose nustatyta tvarka pateikdama pranešimą apie kliūtis ar aplinkybes, trukdančias vykdyti konkretų kliento pavedimą.

95. Finansų maklerio įmonė kliento pavedimą privalo vykdyti tiksliai laikydamasi pavedime nustatytų sąlygų. Finansų maklerio įmonė turi teisę nuo jų nukrypti, jeigu, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, tai būtina kliento interesams, o finansų maklerio įmonė iš anksto atsiklausti kliento negalėjo arba laiku negavo atsakymo į savo užklausimą. Šiuo atveju finansų maklerio įmonė privalo surinkti ir kartu su pavedimu saugoti įrodymus, patvirtinančius būtinybę keisti kliento pavedimo vykdymo sąlygas (įrodymai pateikiami klientui pareikalavus), ir nedelsdama pranešti klientui, kad jo pavedimas įvykdytas kitokiomis, negu pavedime nustatyta, sąlygomis.

96. Finansų maklerio įmonė kiekvieną kliento pavedimą privalo įvykdyti atskirai, išskyrus Taisyklių XXII skyriuje nustatytas išimtis.

97. Finansų maklerio įmonė, vykdydama klientų pavedimus, privalo:

97.1. užtikrinti, kad klientų naudai įvykdyti pavedimai būtų nedelsiant ir tiksliai apskaitomi

ir paskirstomi;

97.2. klientų pavedimus, kurie yra panašūs, vykdyti paeiliui ir nedelsiant, išskyrus atvejus, kai dėl pavedimo savybių arba vyraujančių rinkos sąlygų to neįmanoma padaryti arba kai tai prieštarauja kliento interesams;

97.3. nedelsdama, kai tik įmonei tampa žinoma, informuoti neprofesionalųjį klientą apie visus esminius sunkumus, galinčius turėti įtakos užtikrinant tinkamą pavedimų vykdymą.

98. Jei finansų maklerio įmonė yra atsakinga už atsiskaitymų už sudarytą sandorį priežiūrą ar organizavimą, ji privalo imtis visų reikalingų veiksmų, kad kliento finansinės priemonės ir lėšos, gautos įvykdžius atsiskaitymus už sudarytą sandorį, būtų nedelsiant ir teisingai apskaitomos atitinkamo kliento sąskaitose.

99. Finansų maklerio įmonė neturi teisės piktnaudžiauti informacija, susijusia su dar neįvykdytais klientų pavedimais, ir privalo imtis visų reikalingų veiksmų, kad nė vienas iš susijusių asmenų nepiktnaudžiautų šia informacija.

XXII. KLIENTŲ PAVEDIMŲ VYKDYMO YPATUMAI

100. Finansų maklerio įmonė gali vykdyti klientų pavedimus ir tais atvejais, kai finansinės priemonės, skirtos pateikti kitai sandorio šaliai, yra apskaitomos kitoje finansų maklerio įmonėje ar depozitoriume ir kai finansinėms priemonėms apmokėti skirtos kliento piniginės lėšos yra saugomos ne pavedimą vykdančioje finansų maklerio įmonėje, jei tokiems veiksmams yra sudarytos visos teisinės galimybės tinkamai įvykdyti prievoles, atsirandančias tų veiksmų pagrindu.

101. Finansų maklerio įmonė gali kliento pavedimą perduoti vykdyti subkomiso pagrindais. Subkomitento kliento pavedimas registruojamas Taisyklių 67–72 punktuose nustatyta tvarka. Subkomitentas turi nurodyti, kad veikia subkomiso pagrindais, tiksliai perteikti savo kliento pavedime nurodytas sąlygas, identifikuoti savo klientą.

XXIII. PAVEDIMO, KAI VALDOMAS KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ IR PENSIJŲ FONDŲ TURTAS, VYKDYMO YPATUMAI

102. Finansų maklerio įmonė, gavusi pavedimą iš kolektyvinio investavimo subjekto, pensijų fondo arba valdymo įmonės, vykdo jį Taisyklių 100 punkte nustatyta tvarka, o atitinkamos sąskaitų tvarkytojo pareigos nustatomos kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų depozitoriumams.

103. Finansų maklerio įmonė, kuri vykdo pavedimus atlikti operacijas su kolektyvinio investavimo subjekto, pensijų fondo ar pensijų programos turtu ir nėra kolektyvinio investavimo subjekto ar pensijų fondo turto depozitoriumas, neprivalo tikrinti, ar tas pavedimas atitinka valdymo sutartį.

XXIV. PAVEDIMŲ SUJUNGIMAS IR SANDORIŲ PASKIRSTYMAS

104. Finansų maklerio įmonė neturi teisės vykdyti kliento pavedimo arba sudaryti sandorio savo sąskaita, jei vykdomas pavedimas arba sudaromas sandoris yra sujungiamas su kito kliento pavedimu, išskyrus atvejus, kai tenkinamos šios sąlygos:

104.1. nėra pagrindo manyti, kad pavedimų ir sandorių sujungimas turės neigiamos įtakos kurio nors iš klientų, kurių pavedimus ketinama sujungti, interesams;

104.2. kiekvienam klientui, kurio pavedimą ketinama sujungti, yra pranešama, kad pavedimų sujungimas gali turėti neigiamą poveikį konkrečiam pavedimui;

104.3. yra patvirtinta ir veiksmingai įgyvendinama pavedimų paskirstymo politika, tiksliai nustatanti teisingą sujungtų pavedimų ir sandorių paskirstymą, įskaitant pavedimų dydžio ir kainos įtaką pavedimų paskirstymui bei finansų maklerio įmonės veiksmus jungtinio pavedimo dalinio įvykdymo atveju.

105. Jei finansų maklerio įmonė sujungia pavedimą su vienu ar keliais kitų klientų pavedimais ir toks jungtinis pavedimas yra įvykdomas iš dalies, ji privalo paskirstyti susijusius sandorius laikydamasi patvirtintos pavedimų paskirstymo politikos.

XXV. SAVO SĄSKAITA SUDAROMŲ SANDORIŲ SUJUNGIMAS IR PASKIRSTYMAS

106. Jei finansų maklerio įmonė sujungia sandorius savo sąskaita su vienu ar keliais klientų pavedimais, ji neturi teisės susijusių sandorių perskirstyti klientui nepalankiu būdu.

107. Jei finansų maklerio įmonė kliento pavedimą sujungia su įmonės sąskaita sudaromu sandoriu ir šis jungtinis pavedimas yra įvykdomas iš dalies, susiję sandoriai paskirstomi pirmenybę teikiant klientui, o ne įmonei. Tačiau jei finansų maklerio įmonė gali pagrįstai įrodyti, kad be šio sujungimo ji nebūtų galėjusi įvykdyti pavedimo tokiomis palankiomis sąlygomis arba iš viso nebūtų galėjusi jo įvykdyti, ji gali paskirstyti sandorį savo sąskaita proporcingai, laikydamasi Taisyklių 104.3 papunktyje nustatytos pavedimų paskirstymo politikos.

108. Finansų maklerio įmonė privalo turėti procedūras, kurios būtų Taisyklių 104.3 papunktyje nustatytos pavedimų paskirstymo politikos dalis ir kurių tikslas – užkirsti kelią savo sąskaita sudaromų sandorių, kurie yra vykdomi juos sujungiant su klientų pavedimais, perskirstymui klientui nepalankiu būdu.

XXVI. PAREIGA TEIKTI KLIENTUI PRANEŠIMUS APIE KLIENTO PAVEDIMŲ, NESUSIJUSIŲ SU KLIENTO PORTFELIO VALDYMU, VYKDYMĄ

109. Finansų maklerio įmonė, kliento naudai įvykdžiusi pavedimą, kuris nesusijęs su kliento portfelio valdymu, įvykdyto pavedimo atžvilgiu privalo imtis šių veiksmų:

109.1. finansų maklerio įmonė turi nedelsdama patvariojoje laikmenoje pateikti klientui esminę informaciją apie pavedimo įvykdymą;

109.2. kai įvykdomas neprofesionaliojo kliento pavedimas, finansų maklerio įmonė turi nedelsdama, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną po pavedimo įvykdymo, pateikti klientui patvariojoje laikmenoje pranešimą, kuriuo patvirtinama, kad kliento pavedimas yra įvykdytas. Jei patvirtinimą, kad kliento pavedimas yra įvykdytas, finansų maklerio įmonė gauna iš trečiojo asmens, tokį patvirtinimą ji turi pateikti klientui ne vėliau kaip kitą darbo dieną po tos dienos, kurią buvo gautas to trečiojo asmens patvirtinimas.

110. Finansų maklerio įmonė turi teisę susitarti su neprofesionaliuoju klientu, kad pranešimą apie pavedimo įvykdymą pateiks kitas asmuo. Tokiu atveju pranešime apie pavedimo įvykdymą turi būti visa informacija, kurią finansų maklerio įmonė teikia neprofesionaliesiems klientams Taisyklių 109.2 papunkčio nustatyta tvarka.

111. Taisyklių 109.1 ir 109.2 papunkčių reikalavimai netaikomi, kai klientų naudai įvykdyti pavedimai dėl obligacijų, kuriomis finansuojamos hipoteka užtikrintos paskolos sutartys, sudarytos su šiais klientais. Tokiu atveju pranešimas apie sandorio sudarymą turi būti pateikiamas kartu su hipoteka užtikrintos paskolos sąlygomis, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį po pavedimo įvykdymo.

112. Be Taisyklių 109–111 punktuose nustatytos informacijos, finansų maklerio įmonė kliento prašymu turi pateikti jam visą informaciją apie jo pavedimo vykdymo būklę.

113. Jei finansų maklerio įmonė nuolatos vykdo neprofesionaliųjų klientų pavedimus dėl kolektyvinio investavimo subjektų išleistų vertybinių popierių, ji privalo arba pateikti Taisyklių 109.2 papunktyje nurodytą pranešimą, arba ne rečiau kaip kartą per 6 mėnesius pateikti neprofesionaliajam klientui Taisyklių 114 punkte nustatytą informaciją apie sudarytus sandorius.

114. Laikantis Reglamento (EB) Nr. 1287/2006 1 priedo 1 lentelėje nustatytų informacijos pateikimo reikalavimų, Taisyklių 109.2 papunktyje nurodytame pranešime turi būti ši informacija:

114.1. pranešimą teikiančios finansų maklerio įmonės identifikavimas;

114.2. kliento pavadinimas ar kiti klientą identifikuojantys duomenys;

114.3. prekybos diena;

- 114.4. prekybos laikas;
- 114.5. pavedimo tipas;
- 114.6. prekybos vietos identifikavimas;
- 114.7. finansinės priemonės identifikavimas;
- 114.8. pavedimo tikslas – pirkti ar parduoti;
- 114.9. pavedimo pobūdis, jei pavedimas nėra pirkti ar parduoti;
- 114.10. finansinės priemonės kiekis;
- 114.11. finansinės priemonės vieneto kaina;
- 114.12. visa sandorio suma;
- 114.13. komisinio atlyginimo ir kitų išlaidų bendra suma ir, jei neprofesionalusis klientas pageidauja, bendros išlaidų sumos išdėstymas pagal jos sudedamąsias dalis;
- 114.14. kliento įsipareigojimai, susiję su atsiskaitymais už sudarytą sandorį, įskaitant apmokėjimo ir gavimo terminus bei atitinkamų sąskaitų duomenys, jei šie duomenys ir informacija apie kliento įsipareigojimus nebuvo prieš tai pateikti klientui;
- 114.15. jei su klientu sudaryto sandorio šalimi buvo pati finansų maklerio įmonė, kitas susijusių įmonių grupei priklausantis asmuo arba kitas finansų maklerio įmonės klientas, ši aplinkybė klientui turi būti atskleidžiama, išskyrus atvejus, kai kliento pavedimas buvo įvykdytas prekybos sistemoje, kurioje prekyba vyksta anonimiškai.
- 115. Jei kliento pavedimas yra įvykdomas dalimis, tai, atsižvelgdama į Taisyklių 114.11 papunkčio reikalavimą, finansų maklerio įmonė turi teisę pateikti klientui informaciją apie kiekvienos įvykdyto pavedimo dalies kainą arba informaciją apie vidutinę kainą. Jei informuojama apie vidutinę kainą, finansų maklerio įmonė, esant kliento pageidavimui, privalo pateikti jam informaciją apie kiekvienos įvykdyto pavedimo dalies kainą.
- 116. Finansų maklerio įmonė turi teisę pateikti klientui Taisyklių 114 punkte nurodytą informaciją naudodamasi standartiniais kodais su sąlyga, kad pateikiami ir kodų paaiškinimai.

XXVII. PAREIGA TEIKTI PRANEŠIMUS APIE KLIENTO PORTFELIO VALDYMĄ

- 117. Finansų maklerio įmonė, teikianti klientams portfelio valdymo paslaugą, privalo patvariojoje laikmenoje reguliariai teikti kiekvienam klientui ataskaitą apie veiksmus, kurių kliento vardu ėmėsi valdydama jo portfelį. Finansų maklerio įmonė turi teisę su klientu susitarti, kad tokią ataskaitą jam pateiks kitas asmuo.
- 118. Kai finansų maklerio įmonė valdo neprofesionaliųjų klientų portfelį, Taisyklių 117 punkte nurodytoje reguliariai teikiamoje ataskaitoje turi būti ši informacija:
 - 118.1. finansų maklerio įmonės pavadinimas;
 - 118.2. neprofesionaliojo kliento sąskaitos pavadinimas arba kitokia ją identifikuojanti informacija;
 - 118.3. kliento portfelio sudėties ataskaita ir portfelio įvertinimas, įskaitant išsamią informaciją apie kiekvieną portfelį sudarančią finansinę priemonę, jos rinkos vertę arba kitą tikrąją vertę, jei šios finansinės priemonės rinkos vertė negali būti nustatyta, grynųjų pinigų balansas nuo ataskaitinio laikotarpio pradžios iki jo pabaigos ir portfelio valdymo rezultatai per ataskaitinį laikotarpį;
 - 118.4. bendra mokesčių ir kitų mokėjimų per ataskaitinį laikotarpį suma, atskirai išskiriant bent jau bendrą valdymo mokesčių sumą ir bendrą išlaidų, susijusių su sandorių sudarymu, sumą, taip pat patvirtinimą, kad detali išlaidų išsklotinė bus pateikta klientui paprašius;
 - 118.5. ataskaitinio laikotarpio portfelio valdymo rezultatų palyginimas su investavimo rezultatų lyginamuoju indeksu, dėl kurio naudojimo finansų maklerio įmonė ir klientas yra susitarę;
 - 118.6. bendra dividendų, palūkanų ir kitų pajamų suma, gauta per ataskaitinį laikotarpį valdant kliento portfelį;
 - 118.7. informacija apie kitus bendrovių, kurių finansinės priemonės sudaro kliento portfelį, įvykius, dėl kurių klientas įgyja atitinkamas teises;

118.8. Taisyklių 114.3–114.12 papunkčiuose nustatyta informacija apie kiekvieną per ataskaitinį laikotarpį sudarytą sandorį, išskyrus atvejus, kai klientas pasirenka galimybę gauti informaciją apie kiekvieną sudarytą sandorį iš karto po jo sudarymo. Tokiu atveju taikomi Taisyklių 122–124 punktai.

119. Taisyklių 117 punkte nustatyta ataskaita neprofesionaliesiems klientams turi būti teikiama kas 6 mėnesiai, išskyrus šiuos atvejus:

119.1. jei klientas pageidauja, periodinė ataskaita turi būti teikiama kas 3 mėnesiai;

119.2. tais atvejais, kai taikomi Taisyklių 122–124 punktai, periodinė ataskaita turi būti teikiama ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių;

119.3. jei tarp finansų maklerio įmonės ir neprofesionaliojo kliento sudarytame susitarime dėl portfelio valdymo paslaugos numatytas sverto principo naudojimas valdant kliento portfelį, periodinė ataskaita turi būti teikiama ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

120. Finansų maklerio įmonė privalo informuoti neprofesionalųjį klientą, kad jis turi teisę prašyti teikti ataskaitas Taisyklių 119.1 papunktyje nurodytu periodiškumu.

121. Taisyklių 119.2 papunktyje nustatyta išimtis netaikoma tais atvejais, kai sandoriai sudaromi dėl finansinių priemonių, nurodytų Įstatymo 3 straipsnio 4 dalies 4–10 punktuose ir 3 straipsnio 25 dalies 3 punkte.

122. Jei klientas pasirenka galimybę gauti informaciją apie kiekvieną sudarytą sandorį atskirai, finansų maklerio įmonė, kliento portfelio valdytojui sudarius sandorį, privalo nedelsdama patvariojoje laikmenoje pateikti klientui esminę informaciją apie sudarytą sandorį.

123. Jei Taisyklių 122 punkte nurodytu atveju klientas yra neprofesionalusis klientas, finansų maklerio įmonė ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sandorio sudarymo privalo pateikti jam patvirtinimą apie sudarytą sandorį, kuriame pateikiama Taisyklių 114 punkte nustatyta informacija. Jei patvirtinimą apie sandorio sudarymą finansų maklerio įmonei pateikia trečiasis asmuo, šiame punkte nurodytas pranešimas klientui turi būti pateikiamas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po to, kai iš trečiojo asmens gaunamas patvirtinimas apie sudarytą sandorį.

124. Finansų maklerio įmonė turi teisę su neprofesionaliuoju klientu susitarti, kad patvirtinimą apie sudarytą sandorį nedelsdamas pateiks trečiasis asmuo. Tokiu atveju patvirtinime apie sudarytą sandorį turi būti ta pati informacija, kurią finansų maklerio įmonė teikia Taisyklių 123 punkto nustatyta tvarka.

XXVIII. REIKALAVIMAI PAPILDOMAI PRANEŠTI APIE PORTFELIO VALDymo IR SĄLYGINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ SANDORIUS

125. Jei finansų maklerio įmonė sudaro sandorius valdydama neprofesionaliųjų klientų portfelius arba administruoja neprofesionaliųjų klientų sąskaitas, kuriose apskaitoma sandorio, kuriame numatyti tam tikromis aplinkybėmis galimi įsipareigojimai (angl. *contingent liability transaction*), nepadengta atviroji pozicija sandoryje, apie visus nuostolius, viršijančius iš anksto nustatytą ribą, dėl kurios finansų maklerio įmonė ir klientas yra susitarę, ji privalo pranešti neprofesionaliajam klientui ne vėliau kaip iki darbo dienos, kurią nustatyta riba buvo viršyta, pabaigos arba – jei nustatyta riba viršijama ne darbo dieną – ne vėliau kaip iki po jos einančios darbo dienos pabaigos.

126. Jei finansų maklerio įmonė su neprofesionaliuoju klientu sudaro finansinių priemonių pirkimo–pardavimo sandorį su pareiga atpirkti, ji privalo informuoti neprofesionalųjį klientą apie jo pareigą sumokėti garantinę įmoką (angl. *margin call*) ne vėliau kaip iki darbo dienos, kurią finansų maklerio įmonei pagal kiekvieną atpirkimo sandorį parduotų finansinių priemonių vertė arba visų parduotų finansinių priemonių bendra vertė nebeatitiko minimalių garantijos koeficiento reikalavimų, pabaigos arba – jei toks neatitikimas atsirado ne darbo dieną – ne vėliau kaip iki po jos einančios darbo dienos pabaigos. Finansų maklerio įmonė privalo iš anksto susitarti su klientu, apie kurios iš pirmiau nurodytų verčių neatitiktį minimaliems garantijos koeficiento reikalavimams ji informuos klientą.

XXIX. PRANEŠIMAI APIE KLIENTO FINANSINES PRIEMONES IR PINIGINES LĖŠAS

127. Finansų maklerio įmonė, kuri saugo klientui priklausančias finansines priemones ar pinigines lėšas, privalo ne rečiau kaip kartą per metus patvariojoje laikmenoje pateikti klientui pranešimą apie saugomas kliento finansines priemones ir pinigines lėšas, išskyrus atvejus, kai toks pranešimas buvo pateiktas teikiant kitus periodinius pranešimus.

128. Taisyklių 127 punktą netaikomas valstybėje narėje licencijuotose kredito įstaigose laikomiems indėliams.

129. Taisyklių 127 punkte nustatytame pranešime apie kliento turtą turi būti pateikiama tokia informacija:

129.1. išsami informacija apie kliento finansines priemones ir pinigines lėšas, kurias finansų maklerio įmonė saugo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje;

129.2. kiek kliento finansinių priemonių ar piniginių lėšų buvo naudojama vertybinių popierių finansavimo sandoriuose;

129.3. visos naudos, kuri buvo sukaupta klientui dalyvaujant vertybinių popierių finansavimo sandoriuose, pagrindas ir dydis.

130. Jei kliento portfelį sudaro pajamos už vieną ar kelis neatsiskaitytus sandorius, Taisyklių 129.1 papunktyje reikalaujamoje informacijoje gali būti pateikiami arba duomenys sandorio sudarymo dienos pabaigoje, arba atsiskaitymų dienos pabaigoje su sąlyga, kad tuo pačiu pagrindu yra teikiama visa pranešime nurodyta informacija.

131. Finansų maklerio įmonė, kuri saugo finansines priemones ar pinigines lėšas ir teikia klientams portfelio valdymo paslaugas, turi teisę Taisyklių 127 punkte reikalaujamą pranešimą apie kliento turtą pateikti klientui reguliariai teikiamoje ataskaitoje Taisyklių 117 punkte nustatyta tvarka.

XXX. PAREIGA VYKDYTI KLIENTO PAVEDIMĄ GERIAUSIOMIS KLIENTUI SĄLYGOMIS

132. Finansų maklerio įmonė, vykdydama kliento pavedimą ir siekdama nustatyti Įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytų faktorių santykinę svarbą, privalo atsižvelgti į toliau nurodytus kriterijus:

132.1. klientui būdingas savybes, įskaitant klientų kategoriją, kuriai klientas yra priskirtas (profesionalusis ar neprofesionalusis);

132.2. kliento pavedimo savybes;

132.3. finansinių priemonių, dėl kurių teikiamas pavedimas, savybes;

132.4. pavedimų vykdymo vietų, kuriose kliento pavedimas gali būti įvykdytas, savybes.

133. Taisyklių 132–137 ir 146–148 punktuose „pavedimų vykdymo vieta“ reiškia reguliuojamą rinką, daugiašalę prekybos sistemą, sisteminę prekybą vykdančią finansų maklerio įmonę, rinkos formuotoją arba kitą likvidumą palaikantį subjektą, taip pat subjektą, kuris trečiojoje šalyje vykdo funkcijas, panašias į šiame punkte nurodytų subjektų vykdomas funkcijas.

134. Laikoma, kad finansų maklerio įmonė vykdo Įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą veikti taip, kad būtų pasiektas geriausias įmanomas rezultatas klientui, jei įmonė vykdo pavedimą arba tam tikrą pavedimo dalį laikydamasi konkrečių kliento nurodymų dėl pavedimo arba jo dalies vykdymo.

135. Jei finansų maklerio įmonė įvykdo neprofesionaliojo kliento pavedimą, geriausias įmanomas rezultatas nustatomas atsižvelgiant į bendrą atsiskaitymų sumą, kurią sudaro finansinės priemonės kaina ir pavedimo vykdymo išlaidos. Į pavedimo vykdymo išlaidas įskaitomos visos klientui tenkančios išlaidos, tiesiogiai susijusios su pavedimo vykdymu, įskaitant pavedimo vykdymo vietos mokesčius, tarpuskaitos ir atsiskaitymų mokesčius bei visus kitus mokesčius, mokamus pavedimo vykdyme dalyvaujantiems tretiesiems asmenims.

136. Siekiant geriausio pavedimo įvykdymo tais atvejais, kai yra kelios tinkamos vietos

pavedimui dėl finansinių priemonių įvykdyti, turi būti įvertinami ir palyginami rezultatai, kuriuos klientas turėtų įvykdžius jo pavedimą kiekvienoje iš pavedimų vykdymo vietų, numatytų pavedimą vykdančios finansų maklerio įmonės patvirtintoje pavedimų vykdymo politikoje, taip pat įvertinamas ir palyginamas finansų maklerio įmonei mokamas komisinis atlyginimas ir kitos išlaidos, kurios būtų patiriamos vykdant kliento pavedimą kiekvienoje iš galimų pavedimų vykdymo vietų.

137. Finansų maklerio įmonė neturi teisės nustatyti ar taikyti komisinio atlyginimo tokiu būdu, kad tam tikros pavedimų vykdymo vietos būtų diskriminuojamos.

XXXI. FINANSŲ MAKLERIO ĮMONĖS, TEIKIANČIOS PORTFELIO VALDYMO BEI PAVEDIMŲ PRIĖMIMO IR PERDAVIMO PASLAUGAS, PAREIGA VEIKTI GERIAUSIAIS KLIENTO INTERESAIS

138. Portfelio valdymo paslaugą teikianti finansų maklerio įmonė privalo laikytis Įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos veikti geriausiais kliento interesais, kai, priėmusi investicinį sprendimą dėl sandorių su finansinėmis priemonėmis sudarymo kliento naudai, jį vykdyti pateikia kitiems subjektams.

139. Pavedimų priėmimo ir perdavimo paslaugą teikianti finansų maklerio įmonė, perduodama kitiems subjektams vykdyti klientų pavedimus, privalo laikytis Įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos veikti geriausiais kliento interesais.

140. Finansų maklerio įmonė, laikydamosi Taisyklių 138 ir 139 punktuose nustatytų reikalavimų, privalo imtis Taisyklių 141–145 punktuose nurodytų veiksmų.

141. Finansų maklerio įmonė privalo imtis visų reikalingų veiksmų, kad pasiektų geriausią rezultatą klientui, atsižvelgdama į Įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksnius. Tų veiksmų santykinė reikšmė turi būti nustatyta atsižvelgiant į Taisyklių 132 punkto kriterijus, o neprofesionaliųjų klientų atžvilgiu – į Taisyklių 135 punkto reikalavimą.

142. Laikoma, kad finansų maklerio įmonė laikosi Taisyklių 138 ir 139 punktų reikalavimų ir neprivalo imtis 141 punkte nurodytų veiksmų tiek, kiek ji, pateikdama arba perduodama trečiajam asmeniui vykdyti kliento pavedimą, veikia pagal konkretų kliento nurodymą.

143. Finansų maklerio įmonė, laikydamosi Taisyklių 141 punkto reikalavimų, privalo patvirtinti ir įgyvendinti atitinkamą politiką, kad būtų pasiektas geriausias rezultatas klientui. Tame dokumente prie kiekvienos finansinių priemonių klasės turi būti nurodyti subjektai, kuriems gali būti teikiami arba perduodami vykdyti klientų pavedimai dėl atitinkamų finansinių priemonių. Nurodyti subjektai privalo būti pasirengę vykdyti pavedimus, kad finansų maklerio įmonė, pateikdama arba perduodama juos vykdyti, galėtų laikytis pareigos pasiekti geriausią rezultatą klientui. Finansų maklerio įmonė apie šio punkto nustatyta tvarka patvirtintą politiką privalo tinkamai informuoti klientus.

144. Finansų maklerio įmonė privalo nuolatos stebėti Taisyklių 143 punkto nustatyta tvarka patvirtintos politikos efektyvumą ir ypač tai, ar joje numatyti subjektai vykdo pavedimus kokybiškai, o nustačiusi, kad yra trūkumų, – nedelsdama juos ištaisyti. Ne rečiau kaip kartą per metus politika turi būti peržiūrima. Peržiūrėti privaloma ir tada, kai įvyksta esminis pokytis, paveikęs įmonės gebėjimą pasiekti geriausią rezultatą klientui.

145. Taisyklių 138–144 punktų reikalavimai netaikomi, kai finansų maklerio įmonė, teikianti portfelio valdymo ir (arba) pavedimų priėmimo ir perdavimo paslaugas, pati vykdo gautus pavedimus ar investicinius sprendimus dėl sandorių su kliento portfelį sudarančiomis finansinėmis priemonėmis. Tokiu atveju taikomas Įstatymo 24 straipsnis.

XXXII. PAVEDIMŲ VYKDYMO POLITIKA

146. Finansų maklerio įmonė privalo ne rečiau kaip kartą per metus peržiūrėti Įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka patvirtintą pavedimų vykdymo politiką ir susitarimus dėl pavedimų vykdymo. Peržiūrėti privaloma ir tada, kai įvyksta esminis pasikeitimas, paveikęs įmonės gebėjimą naudojantis pavedimų vykdymo politikoje numatytomis prekybos vietomis nuolatos

pasiekti geriausią rezultatą klientui.

147. Finansų maklerio įmonė, iš anksto ir prieš pradėdama teikti paslaugą, privalo pateikti neprofesionaliesiems klientams šią informaciją:

147.1. pranešimą apie Įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytų veiksmų santykinę svarbą, kurią finansų maklerio įmonė nustato laikydamasi Taisyklių 132 punkto kriterijų, arba pranešimą apie procesą, pagal kurį finansų maklerio įmonė nustato šių veiksmų santykinę svarbą;

147.2. sąrašą tų pavedimų vykdymo vietų, kuriomis įmonė labiausiai pasikliauja laikydamasi pareigos imtis visų reikalingų veiksmų, kad nuolatos galėtų pasiekti geriausią klientų pavedimų įvykdymo rezultatą;

147.3. aiškų ir akivaizdžiai pastebimą išpėjimą, kad bet kuris konkretus kliento nurodymas gali sukliudyti įmonei imtis veiksmų, kuriuos ji, siekdama geriausio rezultato klientui, yra nustačiusi ir taiko pavedimų vykdymo politikoje.

148. Taisyklių 147 punkte nustatyta informacija turi būti pateikiama patvariojoje laikmenoje arba darant nuorodą į interneto svetainę (kai tai nėra laikoma patvariąja laikmena), jeigu laikomasi Taisyklių 6 punkte nurodytų sąlygų.

XXXIII. TINKAMOS SANDORIO ŠALYS

149. Lietuvos bankas turi teisę pripažinti įmonę tinkama sandorio šalimi, jei, vadovaujantis Įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1–3 punktais, ji yra priskiriama profesionaliųjų klientų kategorijai. Subjektai, nurodyti Įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje, yra laikomi tinkamomis sandorio šalimis be atskiro pripažinimo.

150. Lietuvos bankas, gavęs prašymą, turi teisę tinkama sandorio šalimi pripažinti įmonę, kuri gali būti pripažinta profesionaliuoju klientu laikantis Įstatymo 28 straipsnio reikalavimų. Tačiau tokiu atveju tinkama sandorio šalimi įmonė gali būti pripažįstama tik tų paslaugų ar sandorių atžvilgiu, kurių atžvilgiu ji gali būti laikoma profesionaliuoju klientu.

151. Jei tinkama sandorio šalis, vadovaudamasi Įstatymo 29 straipsnio 3 dalimi, pageidauja būti laikoma klientu, kurio santykiams su finansų maklerio įmone yra taikomi Įstatymo 22, 24 ir 25 straipsniai, tačiau aiškiai neprašo jos laikyti neprofesionaliuoju klientu, o finansų maklerio įmonė sutinka su tokiu pageidavimu, tai finansų maklerio įmonė laiko tinkamą sandorio šalį profesionaliuoju klientu. Tačiau jei tinkama sandorio šalis aiškiai prašo būti laikoma neprofesionaliuoju klientu, jos atžvilgiu taikomos Įstatymo 27 straipsnio 4–8 dalių nuostatos dėl prašymų taikyti neprofesionaliesiems klientams skirtą klientų apsaugos režimą.

XXXIV. DUOMENŲ IR INFORMACIJOS SAUGOJIMAS

152. Finansų maklerio įmonė privalo ne trumpiau kaip 10 metų saugoti Įstatyme ir Įstatymo reikalavimus detalizuojančiuose teisės aktuose nurodytus duomenis, dokumentus ir informaciją. Be to, duomenys ir dokumentai, kuriuose pagal susitarimą dėl investicinių paslaugų teikimo nustatomos finansų maklerio įmonės ir kliento atitinkamos teisės ir pareigos, turi būti saugomi visą finansų maklerio įmonės ir kliento santykių laikotarpį.

153. Lietuvos bankas išimtiniais atvejais, kai tai reikalinga pagal finansinės priemonės ar sandorio pobūdį ir būtina užtikrinant Įstatyme numatytą priežiūros funkcijų vykdymą, turi teisę reikalauti, kad finansų maklerio įmonė visus Taisyklių 152 punkte nurodytus duomenis, dokumentus ir informaciją arba tik kai kuriuos iš jų saugotų ilgiau nei nustatyta Taisyklių 152 punkte.

154. Kai finansų maklerio įmonės licencijos galiojimas yra panaikinamas, Lietuvos bankas turi teisę reikalauti, kad įmonė saugotų duomenis, dokumentus ir informaciją tol, kol sueis Taisyklių 152 punkte nustatytas 10 metų terminas.

155. Duomenys ir informacija turi būti saugomi laikmenoje, užtikrinančioje informacijos saugumą bei duomenų ir informacijos prieinamumą Lietuvos bankui, tokiu būdu ir forma, kad:

155.1. Lietuvos bankas turėtų galimybę lengvai gauti saugomus duomenis bei informaciją ir

galėtų atkurti kiekvieną sandorio etapą;

155.2. būtų galimybė lengvai nustatyti visus duomenų ir informacijos pataisymus ar pakeitimus bei duomenų ir informacijos turinį iki tokių pataisymų ar pakeitimų;

155.3. nebūtų galimybių manipuluoti duomenimis ir informacija arba juos pakeisti.

156. Lietuvos bankas nustato sąrašą minimalios informacijos, dokumentų ir duomenų, kuriuos finansų maklerio įmonė privalo saugoti laikydamasi Įstatymo ir jį detalizuojančių teisės aktų reikalavimų (Taisyklių 1 priedas).

157. Įstatyme ir Taisyklėse nustatyti duomenų, dokumentų ir informacijos saugojimo reikalavimai nepažeidžia Lietuvos banko teisės finansų maklerio įmonėms nustatyti telefoninių pokalbių įrašymo ir bendravimo su klientais elektroninėmis ryšio priemonėmis fiksavimo reikalavimus, įskaitant klientų pavedimų įrašymą arba kitokį fiksavimą.

XXXV. INVESTAVIMO REKOMENDACIJA

158. Atsižvelgiant į Įstatymo 3 straipsnio 12 dalyje nustatytą „investavimo rekomendacijos“ sąvoką, asmeninio pobūdžio rekomendacija yra rekomendacija, teikiama asmeniui, kuris veikia kaip investuotojas ar potencialus investuotojas arba investuotojo ar potencialaus investuotojo agentas. Turi būti pateikiama tam asmeniui tinkama asmeninio pobūdžio rekomendacija arba ji turi būti pagrįsta asmeniui būdingomis savybėmis. Asmeninio pobūdžio rekomendacijoje turi būti pasiūlymas imtis vieno iš šių veiksmų:

158.1. pirkti, parduoti, pasirašyti, apsieisti, išpirkti, laikyti arba platinti konkrečią finansinę priemonę;

158.2. pasinaudoti arba nepasinaudoti konkrečios finansinės priemonės suteikiama teise pirkti, parduoti, pasirašyti, apsieisti arba išpirkti finansinę priemonę.

159. Rekomendacija nelaikoma asmeninio pobūdžio rekomendacija, jei ji pateikiama tik informacijos platinimo kanalams arba visuomenei.

**MINIMALIOS INFORMACIJOS, DOKUMENTŲ IR DUOMENŲ, KURIUOS FINANSŲ
MAKLERIO ĮMONĖ PRIVALO SAUGOTI, SĄRAŠAS**

1. Šio minimalios informacijos, dokumentų ir duomenų (toliau – Informacija), kuriuos finansų maklerio įmonės privalo saugoti, sąrašo (toliau – Sąrašas) teisinis pagrindas – Įstatymo 13 straipsnio 6 dalis, Taisyklių 156 punktą ir 2006 m. rugpjūčio 10 d. Europos Komisijos direktyva 2006/73/EB, kuria įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų ir veiklos sąlygų, bei toje direktyvoje apibrėžti terminai (OL L 241, 2006 9 2, p. 26–58) (toliau – MiFID įgyvendinanti Direktyva) 51 straipsnio 3 dalis. Rengiant šį Sąrašą, atsižvelgta į CESR (angl. *The Committee of European Securities Regulators*) rekomendacijas (CESR/06-552c) dėl minimaliai saugomos informacijos parengtas, pagal MiFID įgyvendinančios Direktyvos 51 straipsnio 3 dalį.

2. Šis Sąrašas reglamentuoja saugojimą tik tos Informacijos, kurią saugoti reikalauja Įstatymas, Taisyklės ir Veiklos organizavimo taisyklės.

3. Šis Sąrašas nėra baigtinis, todėl neturi būti suprantamas kaip Įstatymo, Taisyklių ar Veiklos organizavimo taisyklių reikalavimų, keliamų saugomai Informacijai, ribojimas. Saugojimas tik tos Informacijos, kuri pateikta Sąrašė, ne visada rodo, kad finansų maklerio įmonė tinkamai laikosi Įstatymo, Taisyklių ir Veiklos organizavimo taisyklių reikalavimų.

4. Į šį Sąrašą neįtrauktos finansų maklerio įmonės politikos ir tvarkos, privalomos parengti pagal Įstatymą, Taisykles ir Veiklos organizavimo taisykles.

Nr.	Reglamentavimas	Saugoma informacija	Turinys	Saugomos informacijos įrašymo momentas	Saugojimo laikotarpis
1.	Taisyklių 18–20 p.	Duomenys apie klientus ir jų priskyrimą tam tikrai kategorijai	Kiekvieno kliento asmens duomenys ir informacija, kuria remiantis klientas priskirtas tam tikrai kategorijai; klientams skirti pranešimai, susiję su jų priskyrimu tam tikrai kategorijai	Periodiškas duomenų kaupimas nuo finansų maklerio įmonės (toliau – FMĮ) ir klientų santykių pradžios ar jų pasikeitimo	10 metų
2.	Įstatymo 22 str. 11 d. Taisyklių 59 p.	Investicinių paslaugų teikimo sutartys su klientais	Sutartys, kuriose įtvirtintos FMĮ ir klientų tarpusavio teisės bei pareigos	Prieš pradėdant teikti investicines paslaugas klientams (išskyrus investavimo rekomendacijų teikimą)	Saugomi visą FMĮ ir kliento santykių laikotarpį bei 10 metų po investicinių paslaugų teikimo sutarties pasibaigimo
3.	Įstatymo 22 str. 5 d. Taisyklių 48, 51, 52, 55 p.	Informacija apie tinkamumo vertinimą (angl.	Informacija pagal Įstatymo 22 str. 5 d.	Teikiant investavimo rekomendacijas	10 metų

Nr.	Reglamentavimas	Saugoma informacija	Turinys	Saugomos informacijos įrašymo momentas	Saugojimo laikotarpis
		<i>suitability test</i>)		ar pradėdant valdyti finansinių priemonių portfelį	
4.	Įstatymo 22 str. 7–9 d. Taisyklių 54 p.	Informacija apie priimtimumo vertinimą (angl. <i>appropriateness test</i>)	Informacija pagal Įstatymo 22 str. 7–9 d.	Prieš teikiant investicines paslaugas, kitas nei investavimo rekomendacijos, finansinių priemonių portfelio valdymas	10 metų
5.	Įstatymo 31 str. 2 d.	Sandorių duomenys ir dokumentai	Informacija pagal Įstatymo 31 str. 2 d.	Sudarius atitinkamą sandorį	10 metų
6.	Taisyklių 104 ir 105 p.	Duomenys apie vykdomus pavedimus ar sudaromus sandorius, kai sujungiami du ar daugiau klientų pavedimų arba vienas ar daugiau klientų pavedimų ir pavedimai savo sąskaita (angl. <i>aggregated transactions</i>)	Kiekvieno kliento tapatybė, dalis sujungtame sandoryje ir numatomas paskirstymo pagrindas po sandorio įvykdymo	Vykdant sujungtus pavedimus ar prieš sudarant sandorius	10 metų
7.	Taisyklių 104, 105 ir 107 p.	Sudarytų sandorių, kuriais įvykdyti sujungti pavedimai, paskirstymas (angl. <i>allocation</i>)	Paskirstymo data ir laikas, susijusios finansinės priemonės, kiekvieno kliento tapatybė bei kiekvienam klientui tenkanti dalis po sandorio paskirstymo	Paskirsčius sudarytą sandorį	10 metų
8.	Taisyklių 108 p.	Sujungtų sandorių perskirstymas (angl. <i>re-allocation</i>)	Sujungtų sandorių perskirstymo pagrindai ir priežastys	Perskirsčius sujungtą sandorį	10 metų
9.	Įstatymo 13 str. 6 d.	Gauti klientų pavedimai ir investiciniai sprendimai	Registruojami ir saugomi duomenys pagal Europos Komisijos	Nedelsiant gavus klientų pavedimus ar priėmus	10 metų

Nr.	Reglamentavimas	Saugoma informacija	Turinys	Saugomos informacijos įrašymo momentas	Saugojimo laikotarpis
		teikiant portfelio valdymo paslaugą	reglamento (EB) Nr. 1287/2006 7 str. ir Taisyklių 90 ir 91 p.	investicinį sprendimą	
10.	Įstatymo 13 str. 6 d. Taisyklių 109 p.	Klientų naudai įvykdyti pavedimai	Registruojami ir saugomi duomenys pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1287/2006 8 (1) str. ir Taisyklių 90 ir 91 p.	Nedelsiant po pavedimo įvykdymo	10 metų
11.	Įstatymo 13 str. 6 d.	Savo sąskaita sudaryti sandoriai	Registruojami ir saugomi duomenys pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1287/2006 8 (1) str. ir Taisyklių 90 ir 91 p.	Įvykdžius sandorį savo sąskaita	10 metų
12.	Taisyklių 101 p.	Pavedimų perdavimas vykdyti	Registruojami ir saugomi duomenys pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1287/2006 8 (2) str. ir Taisyklių 90 ir 91 p.	Nedelsiant po pavedimo perdavimo vykdyti bei gavus patvirtinimą apie tokio pavedimo įvykdymą	10 metų
13.	Įstatymo 13 str. 6 d.	Periodiški pranešimai ir ataskaitos klientams	Visi klientams teikiami pranešimai ir ataskaitos vykdomi Įstatymo ir Taisyklių reikalavimus	Pranešimų ir ataskaitų siuntimo dieną	10 metų
14.	Įstatymo 13 str. 7 d. Taisyklių 127–131 p. Veiklos organizavimo taisyklių 55.1 p. ir 55.2 p.	Duomenys apie kliento finansines priemones	Duomenys apie klientams priklausančias finansines priemones	Nuo finansinių priemonių saugojimo pradžios	10 metų
15.	Įstatymo 13 str. 7 d. Veiklos organizavimo taisyklių 70 p.	Duomenys apie kliento finansines priemones, kurios buvo ar gali būti panaudojamos sudarant finansavimo sandorius	Saugomi visi duomenys pagal Veiklos organizavimo taisyklių 70 p.	Atsiradus teisėtam pagrindui sudaryti finansavimo sandorį dėl klientų finansinių priemonių	10 metų
16.	Įstatymo 13 str. 8 d. Veiklos organizavimo taisyklių 55 ir 56 p.	Duomenys apie kliento pinigines lėšas	Duomenys apie saugomas kliento pinigines lėšas, kad būtų galima įrodyti kliento piniginių lėšų atskirumą nuo	Nedelsiant po piniginių lėšų gavimo ir mokėjimo atlikimo	10 metų

Nr.	Reglamentavimas	Saugoma informacija	Turinys	Saugomos informacijos įrašymo momentas	Saugojimo laikotarpis
			savo turto		
17.	Įstatymo 22 str. 2 d.	Rinkai skirti pranešimai, įskaitant reklaminio pobūdžio informaciją	Kiekvieno esamiems ir (ar) būsimiems neprofesionaliems klientams skirto pranešimo pavyzdys	Paskelbus pranešimą pirmą kartą	10 metų
18.	Veiklos organizavimo taisyklių 87–92 p.	Investiciniai tyrimai	Investicinio tyrimo medžiaga	Atlikus investicinį tyrimą ir pateikus informacijos platinimo kanalams ar visuomenei	10 metų
19.	Veiklos organizavimo taisyklių 6.6 p.	Informacija apie FMĮ veiklą ir vidaus organizacinę struktūrą	Duomenys apie atitinkamą FMĮ veiklą ir vidaus organizacinę struktūrą	Pradėjus veiklą, nustačius organizacinę struktūrą ar pasikeitus duomenims	10 metų
20.	Veiklos organizavimo taisyklių 12 p.	Vidaus kontrolė (angl. <i>compliance procedures</i>)	Informacija apie tai, ar tinkamai laikomasi nustatytų vidaus kontrolės procedūrų	Patvirtinus procedūras ar jas pakeitus	10 metų* * kiekvienas pakeitimas saugomas 10 metų nuo jo padarymo momento
21.	Veiklos organizavimo taisyklių 86 p.	Paslaugos ar veikla, dėl kurios kyla arba gali kilti interesų konfliktas	Informacija apie teikiamas investicines paslaugas bei investicinę veiklą, dėl kurios kilo ar gali kilti interesų konfliktas	Nustačius interesų konfliktą	10 metų
22.	Veiklos organizavimo taisyklių 16.2 p., 23 p. ir 32 p.	Ataskaitos vyresniajai vadovybei	Pagal Veiklos organizavimo taisyklių 16.2 p. ir 32 p., saugoma kiekviena ataskaita FMĮ vyresniajai vadovybei	Pateikus ataskaitas vadovybei	10 metų
23.	Veiklos organizavimo taisyklių 28.2 p. ir 32 p.	Ataskaitos apie rizikos valdymą	Pagal Veiklos organizavimo taisyklių 28.2 p. ir 32 p., saugoma kiekviena ataskaita FMĮ vyresniajai vadovybei	Pateikus ataskaitas vadovybei	10 metų

Nr.	Reglamentavimas	Saugoma informacija	Turinys	Saugomos informacijos įrašymo momentas	Saugojimo laikotarpis
24.	Veiklos organizavimo taisyklių 30.4 p. ir 32 p.	Ataskaitos apie vidaus auditą	Pagal Veiklos organizavimo taisyklių 30.4 p. ir 32 p., saugoma kiekviena ataskaita FMĮ vyresniajai vadovybei	Pateikus ataskaitas vadovybei	10 metų
25.	Veiklos organizavimo taisyklių 38 p.	Skundų registracija	Saugomi visi klientų skundai	Gavus skundą	10 metų
26.	Veiklos organizavimo taisyklių 35 ir 38 p.	Skundų tyrimo medžiaga	Saugoma visa su klientų skundų nagrinėjimu susijusi medžiaga ir dokumentai	Atlikus kliento skundo tyrimą	10 metų
27.	Įstatymo 33 str.	Sisteminę prekybą vykdančių FMĮ skelbiamos kotiruotės	Registruojami ir saugomi duomenys pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1287/2006 24 (1 b) str. arba savo nuožiūra ilgesnį laikotarpį	Kotiravimo metu	12 mėnesių arba ilgesnį laikotarpį savo nuožiūra
28.	Veiklos organizavimo taisyklių 41.3 p.	Asmeniniai sandoriai	Informacija apie susijusių asmenų asmeninius sandorius, kurie buvo pateikti FMĮ arba tapo jai žinomi	Gavus pranešimą apie asmeninio (-ių) sandorio (-ių) sudarymą arba juos nustačius	10 metų
29.	Taisyklių 8 ir 9 p.	Skatinimo priemonės	Informacija, kuri buvo atskleista klientui pagal Taisyklių 8.2.1 p.	Kliento informavimo metu	10 metų
30.	Taisyklių 158 ir 159 p.	Investavimo rekomendacijos	Visa informacija apie suteiktą investavimo rekomendaciją: 1) faktą, kad investavimo rekomendacija buvo suteikta; 2) informacija apie rekomenduotą finansinę priemonę	Investavimo rekomendacijos teikimo metu	10 metų
31.	Įstatymo 13 str. 6 d.	Telefoninių pokalbių įrašai	Saugomi telefoninių pokalbių įrašai, susiję su klientų teikiamais pavedimais,	Telefoninio pokalbio metu	10 metų

Nr.	Reglamentavimas	Saugoma informacija	Turinys	Saugomos informacijos įrašymo momentas	Saugojimo laikotarpis
			sudaromais sandoriais bei teikiamomis investavimo rekomendacijomis		
32.	Kita informacija, dokumentai ir duomenys, kurie turi būti saugomi pagal Įstatymą, Taisykles bei Veiklos organizavimo taisykles				
